

Šarikam būs draudzene

SIA «Salang Preiļi» miksto rotaļlietu — milzīgu, mīkstu suni saņēma «Novadnieka» lasītājs Valentīns Kalvāns no Aglonas. Uz redakciju līdzi bija atnācis Valentīna dēls Ivars, kurš tad arī būšot suņa īstais saimnieks.

Valentīnam Kalvānam Aglonā ir piemājas saimniecība ar 8 hektāriem zemes, kuros aug gan produkcija pašam, gan nelielos daudzumos arī pārdošanai. Iespējas piepelnīties ir minimālas, taču ar saimniecībā izaudzēto pārticis nebūsi.

— Grūti iet, — jautāts, kā tad zemniekam šodien klājas, atbild Valentīns. Tomēr ikdienā daudz gausties neiznāk, jo ierastie darbi jāpadara, tā teikt, nekur tu cilvēks no savas zemiņas neaizbēgsi. Un nav jau Valentīna saimniecība nekāda bezcerīgā, saimnieks stāsta, ka no lauksaimniecības tehnikas sagādāts itin viss, kas vien pašu piemājas saimniecībā vajadzīgs, izņemot kombainu. Graudaugu audzēšana netiek uzskaitīta par galveno rūpību, tos sējot ne vairāk kā 1-2 hektārus.

Valentīns Kalvāns pieder pie tiem, kam loterijās veicas. Ja gan citādi lai izskaidro to, ka veiksmē «Novadnieka» balvu izlozē saimniekam smaids jau otro gadu. Arī brālim šajā jomā, šķiet, neiet sliktāk, jo uz Preiļiem abi di-

● Viens mājas sargs aglonietim Valentīnam Kalvānam jau ir. Tas ir suņu puika Šariks, kam nu būs draudzene. Par balvu priecājas arī Valentīna dēls Ivars. Foto: M.Rukosujevs

vi braukuši tieši pēc balvām. Valentīns savu saņēma redakcijā, bet brālim veiksmē smaidījusi a/s «Preiļu siers» balvu izlozē.

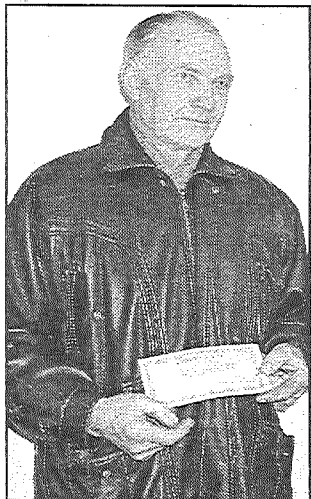
Ikdienas dzīvē Kalvānu mājās liela loma ir laikrakstiem — dzīvajai un regulārajai saiknei ar ārpusauli. «Novadnieks» nebūt nav vienīgais preses izdevums, ko ģimene abonē un lasa. Informācijas nekad nav par daudz. Valentīnam vairāk interesē

tieši tie jaunumi, kas saista katra lauksaimnieka sirdi un prātu, parasti ar interesi izpētot reklāmas un sludinājumus, varbūt kaut kas noder pašam. Tieši pēc sludinājuma laikrakstā saimnieks esot iegādājies sienu grābekli. Ar neatslābstošu interesi izlasot visus tos rakstus un rakstiņus, kam saikars ar Aglonas-pagastu. Principā informācijas par pagastu pietiekot, taču, ja tās būtu vairāk, ar prieku izlasītu visu,

spriež Valentīns. Avīzē ielūkojoties arī sieviņa Monika, taču, ko tieši dzīvesbiedre lasa, Valentīns nezina teikt. Savukārt mazais Ivars vēl tikai aug un lasītājs būs nākotnē, taču balva — neparasti lielais suns laikam tiks tieši viņam. Viens mājas sargs Kalvānu ģimenei jau esot, vārdā Šariks, nu būs otrs. Draugs. Vai varbūt draudzene, kas zin.

G.Kraukle

Paldies sponsoriem un «Novadniekam»

● Andrejs Skutelis no Saunas pagasta Lielajiem Anspokiem «Novadnieka» gada abonentu izlozē vinnēja privātpoliklīnikas «Lāzers» pakalpojumu karti 25 latu vērtībā.

— Loterijā man paveicās pirmo reizi mūžā, — teica

Andrejs Skutelis, ieradies redakcijā pēc balvas. Toties «Novadnieka» lasītājs esot visus gadus kopš avīze iznāk.

Man patīk avīze, tajā ir visi rajona jaunumi, teica zemnieks, bet visvairāk interesē raksti par lauksaimniecību, kurus uzrakstījuši speciālisti. «Novadnieku» vienmēr pasūtu uz visu gadu.

Andrejs Skutelis ir zemnieku saimniecības «Priedes» īpašnieks. Kopš uzticamā dzīvesbiedre Anna pēc 42 gadus ilgas kopdzīves pagājušā gada maijā aizgājusi viņšaulē, tagad apsaimniekojama arī viņas mantojuma zeme. Kopā tie ir 75 hektāri. Zemnieks nesūkstās par darba grūtībām. Pats sastrādā tūrumus. Pārsvārā audzējot graudaugus. Pērnajā rudenī raizes bijušas tādas pat kā visiem zemniekiem, rudzus nekur negribējusi ņemt pretī, jo pēc slapjās

vasaras to kvalitāte nebija sevišķi augsta. Pārtikai tie nederējuši, arī spirta ražotāji neņēmuši. Uz pavasara pusi, esot cerība graudus pārdot.

Tagad uz tēva mājām ar abiem bērniem pārcēlusies meita Anna. Strādājot skolā par pavāri. Bet vislielākais prieks vectēvam par mazbērniem. Trešklasniece Dzintra ļoti centīgi mācoties. Bet Andrim esot ķēriens uz tehniku. Iemācījies vadīt traktoru. Līdz tūrumam aizbraucu pats, stāsta Andrejs Skutelis, bet pēc tam traktoru vada mazdēls. Andris mācās 5. klasē. Veselība zemniekam vēl tu-

roties, tomēr esot arī ārstējamas vainas. Te naudas nebija, te aiz lielajiem darbiem laika pietrūcis, bet tagad gan došoties uz privātpoliklīniku «Lāzers».

Atvadoties Andrejs Skutelis «Novadniekam» pateicās par sponsoru piesaistīšanu un visiem organizatoriskajiem darbiem, vēlēja daudz lasītāju, lasītājiem — labus sponsorus un daudz balvu citās izlozēs, bet privātpoliklīnikas «Lāzers» īpašniekam Jurim Urtānam teica paldies.

L.Rancāne

Foto: M.Rukosujevs

Atgādinām «Novadnieka» tikšanās grafiku ar deputātiem pašvaldībās

Riebiņos 22. janvāris, Rožkalnos 23. janvāris, Upmalā 23. janvāris, Vārkavā 24. janvāris, Preiļos 25. janvāris, Rudzātos 26. janvāris, Līvānos 29. janvāris, Aglonā 30. janvāris.

Aicinām lasītājus zvanīt uz redakciju pa tālr. 22154 un 21996 un uzdot jautājumus savu pagastu deputātiem.

Jaunums!

Pēc lasītāju lūguma «Novadnieks» publicē TNT un Vidusdaugavas TV programmu.

ĪSZIŅAS

Noslēgtas vienošanās ar zemes īpašniekiem

Noslēgtas vienošanās ar zemes īpašniekiem Vārkavas pagastā un Preiļu novada Preiļu pagastā par zemes kompensācijām gāzes vada būvdarbu zonā, «Novadniekam» pastāstīja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas galvenais speciālists Aivars Pizelis. Pašlaik tiek veikti pēdējie saskaņojumi priekšlīgumos, kurus drīzumā paredzēts noslēgt ar galvenajiem dabas gāzes patērētājiem Preiļos — akciju sabiedrību «Preiļu siers» un Preiļu novada domi (dabas gāzi plāno izmantot domes siltumapgādes nodaļa). Pilsētas teritorijā notiek gāzes vada shēmas koriģēšana. Vēlreiz tiek saskaņota arī maģistrālā gāzes vada shēma tā nepabeigtajā daļā.

Apģūst pirmos soļus sava biznesa veidošanā

26 Līvānu novada zemniekiem, uzņēmējiem, bezdarbniekiem, skolotājiem, studentiem un citu profesiju pārstāvjiem ziņošu speciālistu vadībā ir dota iespēja divu mēnešu laikā apģūst biznesa pamatus. Tas ir pirmais solis cilvēkiem, kas grib uzsākt savu biznesu. Apmācību cikls, kas ietver mārketingu, finanšu vadību, menedžmentu, biznesa plānošanu un citus jautājumus, notiek, pateicoties Daugavpils uzņēmējdarbības atbalsta centra realizētam projektam. Viens no projekta dalībniekiem ir šī centra brīvprātīgais konsultants, Kembridžas zinātņu maģistrs, Britu datorbidrības loceklis Nigel Seymour-Dale, kurš vairāk nekā 25 gadus nostrādājis starptautisku vadošu kompāniju (British Petroleum, Kodak Limited, IBM) komercsektora amatos, kas saistīti ar vidējo un starptautisko uzņēmumu vadību. Mācību noslēgums 2. februārī.

Laukums joprojām bez nosaukuma

Turpinās Līvānu novada domes izsludinātās konkurss par laukuma pretī universālveikalam nosaukumu. Idejas laukuma nosaukumam var iesniegt Līvānu novada domē līdz 31. janvārim. Pagaidām populārākais nosaukuma variants ir «Centra laukums», «Novadnieku» informēja domē.

«Lauktechnikā» turpmāk pietās autobuss

No 22. janvāra Preiļos «Lauktechnikas» masīva iedzīvotāji uz centru, kā arī uz bērnu dārzu «Pasaciņa» un tālāk uz CSDD varēs doties maršruta autobusā, «Novadnieku» informēja Preiļu novada domes tehniskās nodaļas speciālists Aleksandrs Poplavskis. Pēc mikrorajona iedzīvotāju lūguma novada dome lūdza Jēkabpils autobusu parka Preiļu filiāli izdarīt izmaiņas līdzšinējos pilsētas autobusu maršrutos. No pirmdienas autobuss iegriezīsies «Lauktechnikā» divas reizes dienā.

Rītos autobuss no siera rūpnīcas iebrauks «Lauktechnikā» pulksten 7.27 un turpinās reisu uz pilsētas centru un bērnu dārzu «Pasaciņa». Vakarā autobuss no pieturas pie CSDD aties pulksten 17.30 un «Lauktechnikā» iebrauks ap 17.39.

Telefona rēķins — 174 latu

Ir gadījumi, kad tālruna īpašnieks saņem milzīgu rēķinu par it kā notikušām sarunām. To nācies piedzīvot arī līvānietei Emīlijai Ručevskai, kura par oktobri saņēmusi 174 latu lielu rēķinu. E.Ručevska ir septiņdesmitgadīga pensionāre, kas dzīvo kopā ar meitu un viņas trim mazgadīgajiem bērniem, neviens no ģimenes neizmanto intīmservisa pakalpojumus. Iespaidīgā summa norunāta divu nakšu laikā, kopumā runāts esot piecas stundas. Esot sameklēti arī šo sarunu ieraksti — runātāji bijuši divi vīrieši un saruna notikusi krievu valodā. Diemžēl neko pierādīt nav izdevies, jo «Lattelekom» konstatējis, ka nelikumīga pieslēgšanās nav notikusi.

AKTUALITĀTES, REDAKCIJAS SLEJA

Ko Slakteris runāja ar EK komisāru

Latvija pirmā no Helsinku grupas kandidātvalstīm ir noformulējusi savu pozīciju lauksaimniecības jautājumos, apspriedusi to sabiedrībā un iesniegusi pozīcijas dokumentus Eiropas Komisijai. Par to žurnālistus 15. janvāra preses konferencē informēja zemkopības ministrs ATIS SLAKTERIS.

Sarunu smagumu Ircels uz nākamo gradu

Kaut arī Ata Slaktera un Eiropas Komisijas lauksaimniecības un zivsaimniecības komisāra Franca Fidera tikšanās laikā 11. janvārī prognozēts, ka šo sadāļu varētu atvērt jūnijā, Latvijas puse konsultācijas šai smagajā sadāļā cer uzsākt pēc iespējas ātrāk.

To, ka saruna būs smaga, liecinājusi šāda sarunas detaļa. Atis Slakteris informējis par Latvijas apņemšanos ražot

lauksaimniecības produktu apjomu, kādu Latvijas iedzīvotāji spēj patērēt. Uz to Francs Fišlers noteicis: «Nu par to vēl jādiskutē, jo jūsu veirējie ražošanas apjomi ir mazāki.»

Galvenā ES lauksaimniecības amatpersona paziņojusi, ka sarunas lauksaimniecības jautājumos dalīs divās daļās: vispirms apspriedīs ar ES lauksaimniecības budžetu nesaistītos jautājumus, piemēram, veterināro noteikumu ieviešanu. Tikai nākamgad paredzēts apspriest tiešo mak-

sājumu summas un mehānismu.

Ātrākais, aprīlī sāks pieņemt SAPARD projektus

«Mēs esam viena no sekmīgākajām, ja ne vissekmīgākā no 12 kandidātvalstīm, jo šomēnes ar divām pirmajām kandidātvalstīm tiks parakstīts līgums ar Eiropas Komisiju par SAPARD programmas ieviešanu. Latvijai šis datums būs 25. janvāris,» teica zemkopības ministrs. Otra sekmīgā valsts esot Bulgārija.

«Man ļoti interesē pēc iespējas ātrāka piekļūšana SAPARD līdzekļiem, jo nāk pavasaris, zemnieki ņem kredītus, stāda biznesa plānus un telefonakcijās nemitīgi prasa par SAPARD. Tas man visvairāk nepatīk gan kā ministram, gan kā zemniekam, ka trūkst skaidrības. Kaut arī sarunās konkrētus datumus arī Fišlera kungs nenosauca, viņš no savas puses solīja, ka šķēršļu nebūs.

Pēc ministrijas scenārija, visticamāk, aprīlī zemniekiem vajadzētu būt iespējai iesniegt

savus projektus SAPARD finansējuma saņemšanai,» sacīja Slakteris.

Agri vai vēl trakumsērga sasniegs Latvijas robežu

Francs Fišlers bijis ļoti pārsteigts, ka ministrs ir arī zemnieks un ka viņš apsaimnieko 700 hektārus. Uzzinājis, ka Slakteris nenodarbojas ar lopkopību, viņš noteica, ka tad būšot vieglāk, jo neapdraudēšot «trako govju» slimību.

«Mēs labi apzināmies — tas ir tikai laika jautājums, kad slimība nonāks līdz Latvijas robežai.» Tāpēc ministra jautājums EK lauksaimniecības komisāram bija par iespējamo ES politiku pret kandidātvalstīm, ja tajās parādīsies LSE (liellopu sūkļveida encefalopātija). Fišlers atbildējis, ka tāda pati, kā pret dalībvalstīm... Slakteris norādījis, ka kandidātvalstu rīcībā nav tādu līdzekļu, kā ES, lai sekmīgi varētu cīnīties pret trakumsērgu. Konkrēts Fišlera solījums par līdzekļu piešķiršanu nesekoja.

«Mēs varam lūgt Dievu, lai līdz Latvijas robežām slimība atnāktu pēc iespējas vēlāk. Varbūt līdz tam laikam zinātnieki atradīs pretlīdzekli. Šodien parakstīju rīkojumu par darba grupas izveidi, kurā iesaistīti zemnieki, veterinārie un sanitārās robežinspekcijas darbinieki. Tās uzdevums ir strādāt rīcības plānu gadijūmam, ja Latvijā tiks atklāta LSE. Pašlaik pielietojam skarbākos iespējamus pretlīdzekļus citu valstu importam, kādus vien pieļauj starptautiskie

līgumi,» atzina Atis Slakteris.

Ministrs informēja Fišlera kungu par Latvijas nodomu veidot vienotu pārtikas kontroles dienestu. ES līdz šim bija dažādas pieejas, bet nu beidzot arī tā nonākusi līdz loģiskam secinājumam par vienotu pārtikas kontroles dienestu ES mērogā.

Par lauksaimniecības skaitīšanu un zivīm

Starp pārējiem jautājumiem, kurus augstākās lauksaimniecības amatpersonas apsprieda Briselē, bija lauksaimniecības skaitīšana. Fišlera kungs esot daudznozīmīgi norādījis uz lauksaimniecības statistikas datiem... Ministrs varējis atsaukties uz vienošanos valdībā, «ka lauksaimniecības skaitīšanas finansējums tiks atrasts šogad no veiksmīgas privatizācijas līdzekļiem. Ticami skaitļi nav vajadzīgi tikai Eiropai, bet mums pašiem, Zemkopības ministrijai un valstij kopumā, lai mērķtiecīgi un precīzi varētu virzīt valsts politiku. Domāju, ka līdz sarunu pozīcijas atvēršanai jūnijā lauksaimniecības skaitīšanai ir jābūt sāktai.»

Ministrs centās panākt, lai arī zivju produktiem noņemtu muitas barjeras. «Mēs esam vairāk ieinteresēti nekā Eiropas Savienība, lai tiktu liberalizēts arī zivju tirgus un lai mēs savu preci varētu eksportēt uz ES bez ievadmuļtas,» ziņoja Atis Slakteris. Arī šai jomā Fišlers solījis atbalstu.

Ivars Bušmanis,
Saeimas ES informācijas
centrs

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un
ierosinājumus
uzklausīsim
pa tālr. 22059.

Nenonākt līdz likumam par nāvi

Ir periodi, kad apkārtējās pasaules notikumi garām plūst remdeni un apnicīgi kā vakardienas uzsildītā zupa. Mēs jaunajā tūkstošā esam ievēlušies ar blikšķi un tādiem notikumiem, kuru gan labāk varētu nebūt.

Viens tāds, kurš pa smadzeņotākās sabiedrības daļas apziņu koridoriem aizslidēja viegli un bez aizķeršanās, bet mazākapsmadzeņotajā daļā pat nepiesaistīja uzmanību, bija Beļģijas valdības pieņemtais lēmums par eitanāzijas legalizēšanu. Līdz šim tā bija vienīgi Nīderlande, kurā ar likumu bija atļauta nedziedināmi slimu cilvēku, kuri cieš no neizmērojamām sāpēm, eitanāzija (tas ir, iemidzināšana). Kamēr Eiropas Savienībā Nīderlande bija viena tāda, varēja neuztraukties un neņemt par pilnu. Nīderlandiešiem demokrātijas izpratne neietilpst mūsu sapratnē par demokrātiskas sabiedrības modeļiem, un šo apgalvojumu var pamatot kaut vai ar vieglo narkotiku legalizāciju. Beļģija, kura līdz šim mūsu apziņā saistījās «tik vien» kā ar skandāliem par tēvočiem, kuri pārmēru mīl bērņus, tagad spērusi drosmīgu soli uz priekšu.

Pagājušajā gadā mūsu pašu mīlētais, valdošais elites simtnieks Saeimas namā jau pārcilāja un pavēdināja, un apmilināja ideju par eitanāzijas (ne) vajadzību Latvijā. Nolikā gan maliņā. Tomēr ne tik tālu, lai tagad, jau nīderlandiešu un beļģu sadrošināti, nekertos izlemt «tāpat kā Eiropā».

Ir reizes, kad ne Dievs, ne ārsts, vienalga, ar lielo vai mazo burtu, vairs nevar glābt cilvēka dzīvību, zinām, ka arī dabas dota, viegla nomiršana nodzīvota mūža galā ir svētība, uz kuru ne katrs var cerēt. Ka viegla nāve vecumdienās pašam vien ir jānopelna skaisti dzīvojot. Ka ne vienmēr tā ir. Ka ir gadījumi, kad vienīgais, uz ko mūrējs nebeidzamajās mokās var cerēt, ir šis ārsta nestais atvieglojums, uz mūžu atbrīvojot no ciešanām.

Tajā pašā laikā mēs ļoti labi pazīstam mūsu likumdevēju morāli. Mūsu sabiedrības morāli. Mūsu medicīnu morāli. (Piedodiet tā medicīnas darbinieku daļa, uz kuriem šie vārdi neattiecas.) Ļoti labi saprotams, ka cilvēks eitanāziju lūdz drausmīgās sāpēs, kas vairs nav remdējamas. Bet ir vēl viena lieta. Sāpes var gribēt remdēt. Un var negribēt remdēt. Ja tā padomā, pat akūta radikālā laikā, nesaņemot drausmīgās sāpes noņemotus līdzekļus, var gribēties ne vairāk un ne mazāk kā — nomirt. Vai mēs varam būt droši, ka mūsu slimnīcās atsāpinošu injekciju vietā slimais nesaņems vitamīnu šprīces un briesmīgās mokās neskūpstīs ārstam rokas, lai tas viņu pavada mūžībā? Vai varam būt droši, ka valdība pavisam vienkārši slimnīcām nedos mazāk un mazāk naudas bez maksas saņemamo, bet dārgo pretsāpju līdzekļu iegādei? Ja slimajam noteiktā laika sprīdī jāsaņem tik atsāpinošas šprīces, bet viņam tiek iedots trīsreiz mazāk? Mūsu valstī, šķiet, ir tikai viens vai divi aprūpes centri, kur līdz mierīgai nomiršanai aprūpē neglābjami slimos. Latvija vairāk nav atvēlējusī ne santīma, lai katrs tās pavalstnieks varētu cerēt, ka līdz pēdējam elpas vilcienam par viņu cīnīsies. Vieglāk ir necīnīties. Lētāk — eitanizēt. Tieši tāpēc tik ļoti satrauc tagad jau divās ES valstīs pieņemtais likums par cilvēku likumīgu eitanāziju. Mūšējie ir izauguši ar dziesmiņu par Ādama septiņiem dēliem, kuri «visi dara tā». Kā Eiropas Savienībā.

Beļģija telpā ir tālu, bet laikā — tuvu. Dod, Dievs, ka ne pārlieku tuvu. Lai mūsu likumdevējiem vēl pietūktu laika pieņemt visus iespējamus likumus, kas liktu cīnīties par cilvēka dzīvību. To nekad nebūs par daudz.

Apskatīja modernāko Latvijas kūti

12. janvārī 24 cilvēku grupa kopā ar Preiļu lauksaimniecības konsultāciju biroja (LKB) speciālistiem devās mācību seminārā uz Valmieras rajona Kocēnu pagastu, kur z/s «Mazdzērvītes» saimnieki prezentēja vienu no modernākajām kūtīm Eiropā un šobrīd neparastāko liellopu mītni Latvijā.

— Jaunā kūts ir uzbūvēta ļoti īsā laika periodā, maksimāli ekonomiska un tradicionālu kūti nemaz neatgādina, — stāsta Preiļu LKB speciā-

liste Zita Briška. Kūts ir veidota kā angārtipa būve, kas pārklāta ar gaismas caurlaidīgu materiālu, ēkas sāni nav noslēgti, tie ir vaļā, un galvenais — govīs kūti pastaigājas brīvi, tās nav piesietas. Nepiešēšanas metodi Valmieras rajona lielo ganāmpulku īpašnieki jau ieviesuši dzīvē, tā ir ierasta lieta arī Dānijā, ASV, Kanādā. Mūsu rajona zemnieki šādu metodi pagaidām nepielieto, tāpat kā mazo teliņu turēšanu ārā nelielās novietnēs jeb, vienkāršiem vārdiem runājot, būdās. Izrādās, ka teliņi, ja vien tie ir veseli un saulīši, pāris stundu pēc piedzimšanas ir spējīgi dzīvot arī āra ap-

stākļos. Jaunlopi ir pat veselīgāki un dzīvīgāki, vienīgi stingri nepieciešams sekot barošanai — jāizdzirda pirmpiens, vēlāk der parastā barība. Šādas turēšanas priekšrocība — govīm uzturoties dabiskos apstākļos, svaigā gaisā, lopi būs veselāki, taču barības patēriņš palielināsies, barībai jābūt pieejamai 24 stundas diennaktī.

Lai gan paši saimnieki jau no metodi vērtē atzinīgi, daudzi zemnieki tomēr brīnās, kā govīs var izturēt salu, vēju, aukstumu, kā tās nav nosalušas. Tomēr mitrais un siltais kūts gaiss bieži nodara vēl lielāku postu — rodas tesmeņa iekaisums, citas slimības.

Teliņi gan, protams, dzimst telpās un siltumā, taču pēc pāris stundām, kad tie nožuvuši, tos jau var vest ārā. Savdabīgi, ka arī izslaukumi ziemā «Mazdzērvītes» esot lielāki, saimnieki uzskata, ka vasarā govīs vairāk cieš no karstuma nekā ziemā no mērenā aukstuma.

Preiļu LKB speciālisti ir gandarīti, ka atsaucība no rajona zemniekiem, kas vēlējas apmeklēt semināru, bija neceļi liela. Šādas iespējas būs arī turpmāk un par tām tiks paziņots «Novadniekā», tikai par to iepriekš jāvienojas lauksaimniecības konsultāciju birojā.

G.Kraukle

LĪDZ VĒLĒŠANĀM 50 DIENAS

Mēs strādājām, lai palīdzētu saviem cilvēkiem

PĒTERIS KOČKERS, paju sabiedrības «Ausma» likvidācijas komisijas priekšsēdētājs:

— Līdzekļi piešķirti skolu, medpunktu remontiem. Sakopti pagasta ceļi. Izskatīti daudzi jautājumi par sociālo pabalstu piešķiršanu, ārstniecības izdevumu segšanai. Visiem skolās un pirmskolas bērniem daļēji tiek apmaksātas pusdienas. Mūsu darbs lielā mērā bija veltīts tam, lai pagasta jaunieši var mācīties ērtos apstākļos.

— Jūsu priekšvēlēšanu programmā bija rakstīts «nodrošināt fizisko un tiesisko aizsardzību», kā arī «veicināt uzņēmējdarbības attīstību».

— Iepriekšējos gados kārtības nodrošināšanā pagasta teritorijā plaši iesaistījām ne tikai policijas inspektorus, bet arī zemessargus no vietējās rotas. Daudzas reizes pagastā notiekošos sarīkojumos viņi nodrošināja kārtību. Līdz ar to tā ir kļuvusi ievērojami labāka nekā pirms gadiem pieciem šiem. Atsevišķos gadījumos pagasts par to maksāja. Tāpat pagasta padome materiāli atbalstīja zemessargus, kaspiedalījās mežu ugunsgrēku dzēšanā, daļēji sedza arī benzīna izmaksas.

Pagasta padome ir atbalstījusi zemnieku saimniecības, uzņēmējus, kas sāk savu darbību. Gandrīz visi paju sabiedrības objekti jau ir privatizēti, — mehāniskais sektors, noliktavas, graudu kalte. Diemžēl līdzekļu trūkuma dēļ ne visi jaunie uzņēmumi ir reģistrējuši savu darbību.

LIDIJA PASTARE, Priekuļu feldšeru vecmāsu punkta vadītāja:

— Padome par vienu no prioritātēm uzskatīja pagasta iedzīvotāju veselības aizsardzību. Feldšeru punktu uzturēšana — apkures, elektrības, telefona izdevumu segšana, remonts, aparatūras iegāde notika par pagasta budžeta līdzekļiem. Ar pagasta padomes priekšsēdētāju mēs vienreiz gadā ieradāmies pie katra veca, vientuļa cilvēka un pārbaudījām viņa veselības stāvokli, kā arī noskaidrojām, vai viņam vajadzīga kāda aprūpe. Centāmies materiāli atbalstīt daudz bērnu ģimenes. Mani pacienti zināja, ka esmu padomes

deputāte, tāpēc nereti, atnākuši uz pieņemšanu, viņi interesējās par to, kas nolemts sēdē.

JĀNIS GRIBONIKS, zemnieks:

— Centos strādāt godīgi tāpat kā pārējie deputāti. Es personīgi vairāk rūpējos par ceļu uzturēšanu un kopšanu. Kopā ar ceļu policijas pārstāvi rūpējamies, lai tiktu uzlikta ceļa zīmes, sargājot vietējos ceļus no sabojāšanas, ko rada kokmateriālu ražotāji un pārvadātāji. Manuprāt, kur ir labi ceļi, tur arī dzīve iet uz priekšu. Šajos gados vairākiem pagasta ceļiem atjaunots segums, veikts cits remonts. Pirms pāris gadiem ceļi bija tādi, ka uz pagasta padomes sēdēm bija jābrauc ar traktoru. Tagad uz centru var nokļūt ar vieglo automašīnu.

— Visās priekšvēlēšanu programmās tiek rakstīts «samazināt bezdarbu».

— Likvidējās paju sabiedrība, un bezdarbs pieauga. No jauna radušās tikai kādas desmit darba vietas pāris gateros.

ANTONIS BRICS, piemājas saimniecības īpašnieks:

— Kā pozitīvu momentu gribu pieminēt, ka rūpējāmies par veciem cilvēkiem. Piešķirām pabalstus malkas iegādei. Materiāli atbalstījām pirmās grupas invalīdus. Arī es esmu rūpējies par ceļu uzturēšanu kārtībā.

Gādājām par to, lai zemnieki saņemtu nepieciešamo informāciju. Pagasta padome sedza lauksaimniecības konsultanta ceļa izdevumus, piešķīra piemaksu.

VALENTĪNA LINIŅA, Salas pamatskolas direktore:

— Mani deputātes pienākumi bija saistīti ar izglītību.

Varam lepoties, ka pagasts atrada iespēju izveidot pirmsskolas bērnu grupu Salas pamatskolā, kur tā darbojas jau četrus gadus, kā arī Priekuļu pamatskolā. To uzturēšanu pilnībā finansē pašvaldība. Pagasta skolu skolēni sekmīgi iztur konkurenci, iestājoties prestižās vidējās mācību iestādēs, piemēram Rīgas 1. Valsts ģimnāzijā, Preiļu Valsts ģimnāzijā. Gūti labi panākumi olimpiādēs, sporta sacensībās. Par skolas kvalitāti

Sēžu apmeklējumi

1997. gadā notikušas deviņas pagasta padomes sēdes. Valentīna Liniņa piedalījies deviņās, Pēteris Kočkers, Antonis Brics, Lidija Pastare piedalījies astoņās, Jānis Kozuls, Jānis Griboniks — septiņās sēdēs. 1998. gadā no 11 notikušajām sēdēm Jānis Kozuls piedalījies visās, Pēteris Kočkers, Antonis Brics, Lidija Pastare — desmit, Valentīna Liniņa — deviņās, Jānis Griboniks — astoņās sēdēs.

1999. gadā notikušas 12 sēdes. Visās piedalījies Pēteris Kočkers un Valentīna Liniņa, desmit sēdēs — Jānis Griboniks, Jānis Kozuls, deviņās — Antonis Brics, astoņās — Lidija Pastare.

2000. gadā notika 13 sēdes. No tām 12 sēdēs piedalījās Pēteris Kočkers, Valentīna Liniņa, Lidija Pastare, Jānis Griboniks, Jānis Kozuls, deviņas — Antonis Brics.

Emīlija Kokorīte piedalījies visās sēdēs.

liecina tas, ka, piemēram, Salas pamatskolā mācās visi apkaimes bērni, neviens nav izvēlējies citas pašvaldības skolu. Ar pagasta atbalstu esam sagādājuši datorus, un mūsu skolā bērni tos var sākt apgūt no 3. klases. Domāju, ka nākamgad viņiem šīs iespējas būs jau 2. klasē, ja šogad iegādāsimies vēl divus datorus.

Mūsu pagasta padome visiem pamatskolas un vidusskolu absolventiem izmaksā pabalstus, izlaidumos skan pagasta apmaksāta «dzīvā» mūzika, pirms 1. septembra daudz bērnu ģimeņu atvases saņem pabalstus, visi skolēni saņem Jaungada dāvanas — saldumus.

Gan Salas, gan Priekuļu pamatskolās tika veikti lieli kapitālie remonts, savedot kārtībā jumtus un ēdināšanas blokus, kā arī citas telpas. Esam pagasts, kuru skolās bērniem pašiem nav jāpērk nevienu mācību grāmatu. No pagasta budžeta līdzekļiem tiek apmaksāti visi skolotāju kvalifikācijas celšanas kursi, komandējumi.

Pagasta padome katru gadu rīko konkursu par sakoptāko sētu. Skattes komisija apskata gandrīz 30 saimniecības. Pagasta padome vienmēr atrod līdzekļus, lai kaut kādā veidā pateiktos par līdzdalību skatē.

Šogad avārijas stāvoklī bija viena autobusu pietura, padome parūpējās, lai to dažu dienu laikā atjaunotu. Pēc mana ierosinājuma, ko izteicu skolotāju un vecāku vārdā, pagasta kapsētās šogad pirmo reizi brīvvalsts laikā notika sveču vakari.

Tāpat no pagasta budžeta līdzekļiem tiek segts folkloras ansambļa vadītāja darbs. Ansamblis ir ieguvis atzinību un aicināts uzstāties citos pagastos.

Pirms jaunā gada skolēni uzrakstīja apsveikumus arī visiem tām pagasta iedzīvotāju ģimenēm, kurās nav nevienu skolasbērnu un nav arī citas saistības ar skolu. Apsveicām Ziemassvētkos, ielūdzām uz eglīti un koncertu, un cilvēki pēc tam izteica lielu pateicību.

EMĪLIJA KOKORĪTE, pagasta padomes priekšsēdētāja:

— Vispirms gribu pateikt paldies saviem deputātiem par sapratni, uzticību un atbalstu, ko izjutu visus šos četrus gadus.

Esam daudz strādājuši pie administratīvi teritoriālās reformas jautājumiem. Sagatavots pagasta attīstības plāns, iedzīvotāju lielākā daļa izteikusi vēlēšanos apvienoties ar Priekšiem. Reforma ir neizbēgama, tāpēc par to jādomā savlaicīgi, kaut arī daudzi pagasta cilvēki uzskata, ka apvienoties nav vajadzīgs.

Pagasta darbs ir atkarīgs no naudas līdzekļiem. Pirmajā vietā likām izglītību un rūpes par saviem cilvēkiem. Daudzi dzīvo ļoti smagos apstākļos. Man ir nācies dzirdēt šādus vārdus: «Šodien mūsu mājās nebija maizes, nu, bet nekas, bija kartupeļi, paēdām». Uzturēt un uzaudzināt vairākus bērnus daudzām ģimenēm ir ļoti ļoti smagi.

Savu teikto vēlos raksturot ar skaitļiem. Ja mēs katrā skolai gadā vidēji paredzam 15-16 tūkstošus latu no budžeta, tad sociālajām vajadzībām — arī 15 tūkstošus latu gadā. Rezultāts ir tāds, ka pagastā nav nevienu bērnu, kurš neietu skolā. Skolas pusdienu apmaksāšanai gadā iztērējam vairāk nekā 3000 latu. Apmaksājam ceļa izdevumus uz skolu, dzīvošanu internātos.

Katru gadu kurināmā iegādei vientuļiem pensionāriem no pagasta budžeta piešķiram vairāk nekā 2000 latu. Šādu cilvēku skaits ir 60. Maksājam apbedīšanas pabalstus. Pa šiem četriem gadiem šim nolūkam iztērēti 6000 latu. Medicīnas pakalpojumu apmaksai gadā iztērēti vidēji 1400 latu. Pirmās grupas invalīdiem katru mēnesi piešķiram piemaksu zāļu iegādei.

Mācību grāmatu iegādei no bu-

— Ko es varu teikt par sava pagasta iedzīvotājiem? Viņi ir labestīgi. Tik daudz mūsu pagastā ir vecu, vientuļu cilvēku, kuriem tuvinieki miruši vai izklīduši plašajā pasaulē. Un tomēr kaimiņi nekad nevienu nav pametuši bez palīdzības. Atnes maizīti, apciemo, paziņo pagasta padomē viņu vajadzības, izsauca ārstu. Apstrādā zemi, sagādā sienu, un vecie, nespēcīgie cilvēki var atļauties turēt gotiņu, kādu sivēnu, — par Saunas pagas-

ta iedzīvotājiem stāstīja Emīlija Kokorīte. Saunas pagasta padome iepriekšējās vēlēšanās izveidota no diviem sarakstiem: Demokrātiskā partija «Saimnieks» — deputāti Emīlija Kokorīte, Pēteris Kočkers, Valentīna Liniņa, Lidija Pastare, Jānis Kozuls un vēlēšanu apvienība «Zemnieks» — Jānis Griboniks, Antonis Brics.

Ar «Novadnieku» tikās visi deputāti, izņemot Jāni Kozuli, kurš atradās komandējumā.

džeta gadā tiek atvēlēti vidēji 1500 latu. Pa šiem gadiem abām skolām remontiem katrā piešķirti 7000 latu.

Daudz līdzekļu izlietojam ūdenssaimniecības sakārtošanai — vairāk nekā 3500 latu. Par šo naudu saremontēts ūdenstornis un veikti citi darbi. Priekuļu ciematā ir gandrīz 100 ģimenes, kas patērē ūdeni no ūdenstorna, tāpēc šis jautājums bija jārisina.

Skuteļu kapsētā pagājušajā gadā uzbūvējām kapliņu.

Par veselības aprūpi jāteic, ka Likumā par pašvaldībām nav paredzēts to finansēt, tā ir valstij veicama funkcija. Tomēr arī tas tiek uzvelts pašvaldību pleciem. Visa saimnieciskā darbība un materiālais nodrošinājums paliek pašvaldību ziņā. Mēs šajā jomā esam iztērējuši 5500 latu, par ko veicām remontus, gādājām inventāru. Pagājušajā gadā tika izremontēts Smelteru feldšeru vecmāsu punkts.

Uzņēmējdarbības attīstībā nevienam šķēršļi netika likti. Pagasta padome nevar uzbūvēt ražotni, tāpēc uzņēmējdarbība ir atkarīga no pašu cilvēku vēlēšanās.

Es negribētu teikt, ka pagastā ir daudz bezdarbnieku. Viņu r visiem ir zeme, visiem ir saimniecības, bet tā ir valsts politika, ka mūsu saražotā produkcija maksā tik lēti. Ja samaksa būtu normāla, neviens neteiktu, ka ir bezdarbnieks.

Iedzīvotāji bija izteikuši vēlēšanos, lai pagasta padome savā īpašumā iegādātos autobusu, tomēr mēs nevarām atļauties to uzturēt, maksāt algu šoferim, iegādāties degvielu. Autobuss nolietots, arī tā remontam vajadzētu daudz līdzekļu. Mūsu pagastā gandrīz visiem ir iespējas izmantot sabiedrisko transportu.

Katru gadu 1000 latu piešķiram abām bibliotēkām jaunu grāmatu iegādei. Atbalstām kultūras aktivitātes. Piemēram, ar koncertu ciemojās Ojārs Grīnbergs, un ar ienākumiem no ieejas biļetēm nevarēja segt mākslinieka pieprasīto summu. Šādos gadījumos starpība jāpiemaksā no pagasta budžeta. Pagastā tiek rīkoti bērības, pilngadības svētki, pavadišana pensijā. Šiem sarīkojumiem arī vajadzīgi izdevumi. Tika izremontēta un paplašināta kultūras nama zāle. Esam sakārtojuši arī pagastmājas telpas un tās apkārtni, pie ēkas uzcelām žogu. Šiem mērķiem iztērēti vairāk nekā 3000 latu. Pagasta vajadzībām iegādājāmies vieglo automašīnu. Nopirkti datori.

Visi Saunas pagasta padomes deputāti ir nolēmuši kandidēt jaunajās pašvaldību vēlēšanās.

L.Rancāne

AKTUALITĀTES

LASĪTĀJI
JAUTĀ

Jautājums. Mans dēls veica līgumā paredzēto darbu, par ko viņam bija paredzēta samaksa 10 latu. Taču viņš saņēma mazāk, jo no šīs summas bija ieturēts ienākuma nodoklis. Vai tas tiek ieturēts arī no līgumdarba veicējiem? Bez tam nodoklis tika ieturēts arī par iepriekšējiem mēnešiem, pamatojot ar to, ka tas nebija izdarīts.

Atbildi sniedza VID Latgales reģionālās iestādes Preiļu nodalās nodokļu maksātāju konsultāciju daļas speciāliste Janīna Klindzāne:

— No ikvienas fiziskās personas, kura nav reģistrēta kā nodokļu maksātāja, bet veic kādu darbu vai arī pārdod kādu preci, ienākumu izmaksātāji ietur iedzīvotāju ienākumu nodokli 25 procentu apmērā no jebkuras summas, sākot no viena lata. Nodokli pārskaita budžetā, kā arī sniedz informāciju Valsts ieņēmumu dienestam.

Tomēr tā kā šajā gadījumā lietas būtība nav zināma tuvāk, aicinu jautājuma autori uz konsultāciju Valsts ieņēmumu dienestā Preiļos, Raiņa bulvārī 24, 106. kabinetā.

Jautājums. Atkritumu izgāztuves Saunas pagastā slēdza. Solītās mašīnas atkritumu izvešanai nav. Pie mums, Lielajos Anspokos pat nav uzstādīts neviens kontainers. Kur likt atkritumus? Par to savākšanu mēs esam ar mieru maksāt.

Atbild Saunas pagasta padomes priekšsēdētāja Emilija Kokorīte:

— Pagasta padome piešķir naudu 11 atkritumu kontaineru pirkšanai. Tie ir dārgi un ziemā nevaram atļauties nopirkt vairāk. Kontaineri uzstādīti pie pagasta iestādēm, kā arī pie daudzdzīvokļu mājām. Arī par to izvešanu jāmaksā dārgi.

Jautājums par atkritumu savākšanu Lielajos Anspokos pašlaik tiek risināts. Ievadītas sarunas ar kādu uzņēmēju, kas to darīs.

Jautājums. Lielajos Anspokos nav uzraksta, ka šī apdzīvotā vieta tā saucas. Pat autobusa pietura ir «Uz pieprasījuma». Bileti pārkam līdz Betišķiem. Kas mēs par Betišķiem, ja no laika gala esam dzīvojuši Lielajos Anspokos? Vēlamies, lai mums būtu šis nosaukums.

Saunas pagasta padomes priekšsēdētāja Emilija Kokorīte paskaidroja, ka oficiāli pagasta padomē ar šādu lūgumu neviens nav griezies. Tātad Lielo Anspoku iedzīvotājiem jāuzraksta vēstule, jāsavāc iedzīvotāju paraksti un jāiesniedz pagasta padomē.

Sagatavoja L.Rancāne

Kā būs ar garantēto minimālo ienākumu — 21 latu katram?

Kaut arī galīgais lēmums nav pieņemts, kopumā valdība nav atteikusies no idejas, ka garantētajam minimālajam ienākumam jābūt ne mazākam par 21 latu uz cilvēku. Starpība jāpieņem no pašvaldību budžetiem. Šai kārtībai būtu jāstājas spēkā šī gada 1.jūlijā. Valdība tādējādi grib izlikties «labā» pret tautu, bet pašvaldībām būs jāklūst par «slikta-jām», jo to budžetos šādas naudas nebūs. Bez tam pabalsta gribētājam būs jātiec galā ar izziņu kalniem.

«Tie tur sēž un negrib maksāt»

Riebiņu pagasta padomes priekšsēdētāja vietniece Genovefa Uzulniece ir pārliecināta, ka pagasta budžetā nebūs tik daudz līdzekļu, lai atbilstoši valdības lēmumam spētu piemaksāt pabalstus visiem, kam mēnesī neiznāk 21 lats.

Riebiņu pagastā ir 1700 iedzīvotāju, — teica Genovefa Uzulniece. — Apmēram pusei no viņiem būtu vajadzīgas šīs piemaksas. Pagasta gada budžets sastāda vidēji 130 000 latu. Genovefa Uzulniece teica, ka viņai ir sliktas prognozes un ir pārliecināta, ka uz pavasara pusi bezdarbnieku skaits pagastā palielināsies.

Jāņem vērā, ka pabalsta gribētājiem būs jāuzrāda visi ienākumi. Tas nenozīmēs tikai to, ka izdalot algu uz visiem ģimenes locekļiem, uz vienu cilvēku iznāk mazāk par 21 latu. Jāpieskaita arī ienākumi par piena pārdošanu, par nodotiem mājlopiem, pārējie pabalsti. Nāksies aizpildīt izziņas, veselus papīrus kalnus. Kā zināms, par trūcīgu nevar uzskatīt personu, kuras

īpašuma vērtība pārsniedz 3000 latu. Tādā gadījumā daudziem pagasta iedzīvotājiem, kuriem ir labas personīgās mājas, pie pabalsta netīkst. Bet vai tad māju pārdot un naudu noēst, Genovefa Uzulniece ir neizpratnē. Arī cilvēkiem, kuriem īpašumā ir desmit hektāri zemes, sanāk tie paši trīs tūkstoši latu. Tikai nekādu lielo peļņu no šiem hektāriem iegūt nevar.

Bez tam izziņas būs jāaizpilda pēc katriem trim mēnešiem. Sākot ar ceturto mēnesi, pabalstā piešķiramā summa samazināsies. Cilvēki nāks uz pagastu, prasīs valdības noteiktos pabalstus, bet mēs no viņiem — izziņas un papīrus, gala rezultātā piešķirot tikai dažus latus, saka Genovefa Uzulniece. Un kā vienmēr nāksies dzirdēt: «Tie tur pagastā sēž un negrib maksāt».

Kas negribēja strādāt, tie noteikti nestrādās

Rušonas pagasta padomes izpildītore Anna Zalāne uzskata, ka cilvēkiem būtu jārada iespējas strādāt nevis jāmaksā pabalsti.

— Ir viena daļa cilvēku, — teica Anna Zalāne, — kuri brīnumainā kārtā prot iztikt ar to naudu, ko saņem kā pabalstu bērniem. Ja turpāk viņiem būs iespēja saņemt garantēto minimumu — 21 latu mēnesī, bet uz diviem — 42 latus, tad viņi neparko nemeklēs darbu un necentīsies strādāt. Neslēpšu, ka daļa no pagasta trūcīgajām ģimenēm pieder šai kategorijai.

Rušonas pagastā saskaitīts, ka tādu iedzīvotāju, kuriem mēnesī iznāk mazāk par 21 latu, ir 810. Aprēķināts, ka pabalstos nepieciešamā summa sastādītu 72,9

tūkstošus gadā. Tas ir gandrīz puse no pagasta budžeta, kas ir ap 150 tūkstošiem latu.

Anna Zalāne teica arī to, ka ir cilvēki, kuriem darbs nebūt nav nepieciešamība. Pašlaik pietiekami daudz noņemšanās esot ar tiesātajiem, kam par dažādiem noziegumiem uzlikts sods — nostrādāt zināmu stundu skaitu algotajos sabiedriskajos darbos savā pašvaldībā.

Piedalījāmie pilotprojektā un izteicām protestu

Pelēcu pagastietes priekšsēdētāja un sociālā darbiniece Regīna Brice stāstīja, ka pagasts piedalījies pilotprojektā, kurā iesaistītās pašvaldības veikušas aprēķinus par izmaksām, kas būtu nepieciešamas, ieviešot valdības ideju.

— Mēs vadījāmie no tiem trūcīgo ģimeņu iesniegumiem, kuri pagasta padomē saņemti līdz šim, — teica Regīna Brice.

— Tie bija iesniegumi ar lūgumu apmaksāt bērnu pusdienas skolā. No pagasta budžeta tiek segta puse no maksas par skolas pusdienām. Piemēram, novembrī bērnu ēdināšanas apmaksāšanai pagasts piešķīra 109 latus. Šīm ģimenēm aprēķinot pabalstu, lai iznāktu 21 lats uz cilvēku, pagastam novembrī būtu vajadzējis izmaksāt 1668 latus.

Uz pabalstu Pelēcu pagastā pretendētu 104 ģimenes, tām būtu nepieciešami 36 tūkstoši latu gadā, kas ir puse no pagasta budžeta.

Regīna Brice stāstīja, ka Pašvaldību savienība valdībai izteikusi protestu par šīs nepanesamās nastas uzkrāšanu uz pagastu pleciem. Tomēr, acimredzot, Labklā-

jības ministrija neatteiksies no šīs idejas.

Būtībā palīdzība ģimenēm ir laba lieta, teica Regīna Brice, taču šim nolūkam nauda ir jāatrod valstij, tai jānāk ar līdzfinansējumu. Vairāk jāpārdomā kritēriji, pēc kuriem piešķirt pabalstus. Strīdīgs jautājums ir par īpašumu. Garantētā minimālā ienākuma pabalsta deklarācijās ir prasītas ziņas par mājokli. Neviens savu māju nepārdos, lai par saņemto naudu varētu iztikt.

Arī zemes īpašniekiem saimniecība negarantē ienākumus. No vienas puses, vai cilvēku var nosaukt par bezdarbnieku, ja apstrādā sev piederošo zemi? No otras puses, izaudzētais un saražotais nedod ienākumus. Bet vēl no cita rakursa raugoties — arī pašu iztīkšanai saražotie produkti ir ienākums. Šajās lietās pagaidām nav nekādas skaidrības. Pagastā pēc garantētā minimālā ienākuma pabalsta var griezties gan tas, kurš vaiga sviedros strādā savas zemes desmit hektāros un nespēj iegūt peļņu, gan arī tas, kurš zemi nekopj, un arī darbu nemeklē.

Regīna Brice teica, ka Pelēcu pagastā pērn sociālajām vajadzībām izmaksāti 2900 latu. Tie bijuši pabalsti bērnu gadījumos, skolēnu pusdienu apmaksāšana, kā arī ārstēšanās izdevumu segšana. Pagasts kompensējis pusi no ārstēšanai iztērētiem līdzekļiem.

Tā nu iznāk, ka daļa no iedzīvotājiem ar cerībām raugās uz valdību, gaidot solīto garantēto ienākumu palīdzību, kura vienā otrā ģimenē būs kā īsta debesu dāvana, bet pašvaldības to uzņem kā iespējamo savu budžetu kraulu.

L.Rancāne

Dāņu eksperte konsultē veselības aprūpē

Divas dienas — 3. un 4. janvārī Livānu novada bērnu un jauniešu konsultatīvajā centrā «Paspārne» darbojās dāņu eksperte veselības jautājumos Lis Alminde.

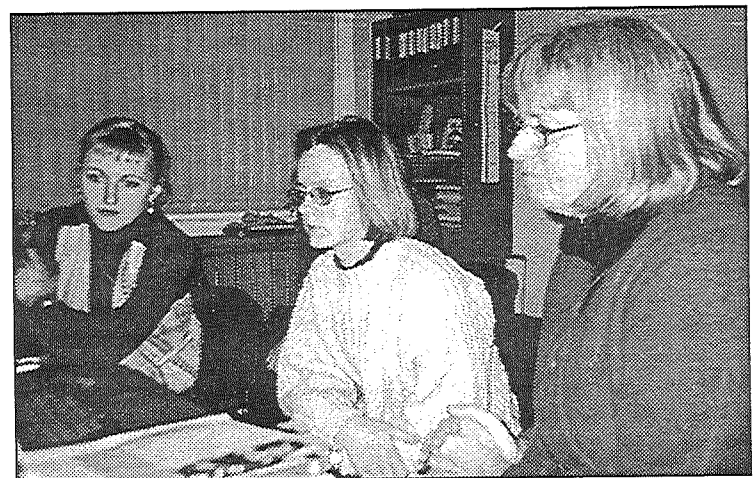
Dāņu eksperte padziļināja «Paspārnes» konsultantu zināšanas par veselības jēdzienu, ko nozīmē veselība dažādu vecumu, izglītības, sociālā stāvokļa cilvēkiem, vai veselība ir slimības pretstats vai kaut kas vairāk.

Padziļināti tika apspriesti jautājumi, kuri vistiešāk saistīti ar veselību — ēšanas paradumi, dzīves stils, personīgā higiēna, fiziskā aktivitāte, veselīga dzīves uztvere, lietas un apstākļi, kas iespaido mūsu veselību. Tika apskatīta atšķirība starp veselības veicināšanu un slimību profilaksi un vēlreiz konkretizēts «Paspārnes» galvenais darbības mērķis — palīdzēt bērniem un jauniešiem saglabāt

viņu vislielāko «brīvo kapitālu» — veselību, lai to varētu ieguldīt savas labklājības celšanā.

Sarunā ar centra darbiniecēm Lis Alminde pārrunāja problēmas, kas saistītas ar atkarību izraisošām vielām — alkoholu, cigaretēm un narkomāniju, izanalizējot šo vielu ietekmi uz veselību un uz jauniešu sociālo dzīvi. Atkarību izraisošo vielu ietekme uz jauniešu sociālo dzīvi šajā vecumā neapšaubāmi ir lielāka nekā ietekme uz veselību, atzina konsultatīvā centra vadītāja Marika Rudzīte.

«Paspārnes» konsultanti iepazīnās ar Pasaules Veselības organizācijas izstrādāto veselības veicināšanas programmu 21. gadsimtam «Health 21», kurā viens no mērķiem ir tieši saistīts ar jauniešu veselības veicināšanu. Apmācību noslēgumā Lis Alminde iepazīstināja ar pasaules vadošo ārstu apkopoto informāciju internetā (www.netdoctor.co.uk). Ik-

● Dāņu eksperte veselības jautājumos Lis Alminde (pirma no labās) savā pieredzē dalījās ar Livānu novada bērnu un jauniešu konsultatīvā centra «Paspārne» vadītāju Mariku Rudzīti (centrā) un darbinieci Ievu Garjāni. Foto: G.Kraukle

viens, kuram ir pieeja internetam, to var izpētīt un saņemt atbildes uz visdažādākajiem ar veselību saistītiem jautājumiem. Lis Alminde apmeklēja arī fondu «Baltā mā-

ja» un iepazīnās ar projektu, kas saistīts ar dienas aprūpes centra veidošanu cilvēkiem ar garīgās attīstības traucējumiem Livānos.

G.Kraukle

LIKUMĪBA

Dārgās stirnas kotletes

14. janvārī patvaļīgās medībās Upmalas pagastā tika nošauta stirna. Operatīvu informāciju «Novadniekam» sniedza medību uzraudzības inženieris Vladimirs Prisjagins un Preiļu virsmežniecības virsmežzinis Māris Bondars.

Pirmdien, 15. janvārī Preiļu virsmežniecības darbinieki saņēma operatīvu informāciju par 14. janvārī notikušām nelegālām medībām Upmalas pagasta Margitovā. Valsts meža dienesta (VMD) darbinieki sazinājās ar policijas iecirkņa inspektoru Arvīdu Onculi, kriminālpolicijas inspektoru Aivaru Upenieku un nekavējoties izbrauca uz notikuma vietu. Turbrīd vainīgie mednieki vēl nezināja, cik dārgi viņiem izmaksās stirnas kotletes.

Apsekojot medību vietu, tika konstatētas asinspēdas, kā arī šaušanas pēdas un noskaidrots, ka nelegālajās medībās nometīta stirna. Kārtības sargiem un mežniekiem «palīdzēja» sniegs — pēc atstātajiem automašīnu riepu nospiedumiem radās aizdomas par to, kam automašīnas varētu piederēt. Uz aizdomu pamata tika aizturēti viens no līdzdalībniekiem, kas savu vainu nodarītajā neslēpa un atklāja arī citu malumēdību dalībnieku uzvārdus. Stirnu nošāvis šo medību vadītājs Upmalas pagasta Vanagu iedzīvotājs Osvalds Romāns, automašīnas, ar kurām nosautais dzīvnieks transportēts, pieder Jānim Purviņam un Antonam

Ručevskim. Patvaļīgajās medībās piedalījās arī Andris Pauniņš, Pēteris Šņepsts, Jānis Bartaševičs, Jānis Kļavinskis, Ivars Praņevskis un Jāzeps Vaivods.

Šis gadījums speciālistu vērtējumā pieskaitāms nopietniem medību pārkāpumiem divu iemeslu dēļ:

1) medības notika bez medību platības nomas līguma un īpašas atļaujas, ko izsniedz VMD;

2) stirna nošauta ārpus medību termiņa. (Stirnu medību termiņš beidzās jau 30. novembrī).

Nodarītais zaudējums kopumā sastāda 700 latus, ko veido medību saimniecībai nodarītais zaudējums Ls 600 (zaudējums par nelikumīgu stirnas nometīšanu Ls 300, kas dubultojas, ja dzīvnieks nometīts ārpus atļautajiem medību termiņiem, kā tas šoreiz arī notika) un produkcijas vērtība — Ls 100. Kā jau minēts, pārkāpumā iesaistītas 9 personas, no kurām divas nav mednieki. Gadījums tiks skatīts mednieku eksaminācijas komisijā, vainīgajiem draud izslēgšana no medniekiem, kā arī administratīvais sods pēc APK 80. panta 2. daļas, kas vainīgajam paredz sodu līdz 200 latiem ar vai bez ieroču konfiskācijas. Jāpiezīmē, ka par šādu pārkāpumu var iestāties arī kriminālatbildība pēc Krimināllikuma 112. panta. Jācer, ka šis nepatīkamais gadījums tiks apdomāties nelikumīgas gaļas tīkotājiem un atturēs tos no barbariskas ielaušanās meža dzīvī. Varbūt labāk uz tirgu nevis uz mežu?..

G.Kraukle

Aiztur nelegālo cukuru

5. janvārī ceļa posmā Daugavpils — Krāslava VID Latgales reģionālās iestādes (LRI) Muitas noteikumu pārkāpumu daļa, pieaicinot Organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanas biroju (ONKAB) un kriminālpolicijas darbiniekus, aizturēja 29 600 kg lielu cukura kravu bez dokumentiem, kuri apliecina preču legālu pārvietošanu pāri LR muitas robežai.

Minētā krava ir konfiscēta un atrodas muitas noliktavā «Laarns» Daugavpilī. Pārkāpējs — Igaunijas uzņēmums papildus valsts kasē ir nomaksājis 100 latus lielu naudas sodu. Atklāts, ka robežas šķērsošana notikusi caur Ainažu muitas punktu. Uzņēmuma vadība apgalvo, ka par kravu neko nezināja un uzskata, ka šajā pārkāpumā ir vainīgs automašīnas šoferis.

Ar aizkavēšanos deklarē 15 cisternas benzīna

Pēdējā laikā valstī aktualizējies jautājums par muitas noteikumu pārkāpumiem, importējot akcīzes preces. Nozīmīgākie pārkāpumi galvenokārt notiek, importējot akcīzes preces no NVS valstīm. Nav izņēmums arī šis gadījums — kravas nosūtītājs ir Krievijas uzņēmums.

Kā konstatēja VID LRI Muitas noteikumu pārkāpumu novēršanas daļa, caur Zilupes muitas kontroles punktu importētās 15 cister-

nas ar degvielu tika deklarētas ar 22 dienu nokavēšanos. Kopā 15 cisternas atradās 1,04 miljoni litru A-76 markas benzīna, kuru muitas maksājumu vērtība sastāda Ls 217 000, kas pašreiz jau ir nomaksāti valsts kasē. Importētājam par «deklarēšanu ar aizkavēšanos» ir uzlikts 1000 latu liels naudas sods.

T.Hanzens,
VID Latgales reģionālās iestādes direktora vietnieks — muitas priekšnieks

Līdz 20. februārim pašvaldībām iespējams pieteikties aizdevumu konkursam, ziņo Latvijas brīvības fonda (LBF) pārstāve Linda Kovaļevska.

LBF piedāvā līdz 50 tūkstošiem dolāru lielus aizdevumus pašvaldībām konkrētu projektu veikšanai. Šogad fonds plāno konkursa kārtībā aizdot 170 tūkstošus dolāru.

Lai piedalītos konkursā, pašvaldībām jāiesniedz pieteikums Pasaules brīvo latviešu apvienības

(PBLA) pārstāvniecībā Rīgā. Informāciju var saņemt, zvanot pa tālruni 7282980 vai izmantojot elektronisko pastu pbl@latnet.lv., vai arī interneta lapā www.pbla.lv.

Procentu likme LBF aizdevumiem ir no trim līdz pieciem procentiem gadā — atkarībā no laika, uz kādu tie ņemti. Minimālais kredīta atmaksas termiņš ir viens gads, maksimālais — 10 gadu.

Fonda galvenais birojs atrodas Vašingtonā.

Par statistiku un puspatiesību

«Vietējā nedēļas avīze» 12. janvārī nopublicēja diagrammu, kurā norādītas dažu Latgales rajonu laikrakstu, kā arī «Vietējās nedēļas avīzes» tirāža. Pēc «Vietējās» domām, aina pašreiz esot šāda (skat. tabulas trešo aili).

Tas, ko «Vietējā» stāsta, it kā būtu tās personīgā darīšana, bet korekts izdevējs, sevi lielos, neatļausies to darīt, nopeļot citus. «Vietējā» diemžēl gājusi tieši šo ceļu, publicējot puspatiesus datus. Lieta tā, ka lielākā daļa Latgales rajonu laikrakstu iznāk divās

— latviešu un krievu — valodās. Un šo laikrakstu kopējā tirāža tāpēc ir uz pusi lielāka par to, ko norādījusi «Vietējā» (skat. tabulu). «Vietējā» gan savā tabulā kautrīgi — mazākiem burtiņiem uz gaišāka fona — min, ka ziņas ir par novada laikrakstu tirāžu latviešu valodā, neizņemot krieviski lasošo tautas daļu.

Vēl interesantākus secinājumus var izdarīt, ja papēta šīs tabulas citas ailes. Ja «Rēzeknes Vēstis», «Ludzas Zeme», «Ezerzemi» lasa katrs piektais sestais rajonā un pil-

sētā dzīvojošais cilvēks, tad «Vietējo», kura tiek izplatīta kā laikraksts Latgalei piecos rajonos, — tikai katrs piecdesmitdevītais. Komentāri te, šķiet, lieki.

Latgales rajonu laikrakstu izdevēji — asociācijas dalībnieki savā darbībā ievēro lojalitātes principu pret visiem, kas nodarbojas ar avīžu un citu mediju izdošanu. Publicējot šādus salīdzinājuma datus, «Vietējā» nav rīkojusies ētiski, maldinot lasītājus un reklāmdevējus.

Latgales rajonu avīžu tirāža un auditorija 2001. gada janvārī

Avīzes nosaukums	Rajons jeb mērķauditorija	Tirāža pēc «Vietējās» ziņām	Kopējā tirāža (latv., kr., v.)	Izd. skaits pilsētā un rajonā	Uz cik cilvēkiem 1 eksemplārs
«Rēzeknes Vēstis»	Rēzekne	7711	14835	82123	5,54
«Novadnieks»	Preiļi	3506	3506	41722	11,9
«Ludzas Zeme»	Ludza	3017	6044	35112	5,81
«Ezerzeme»	Krāslava	1687	5610	36825	6,56
*	Daugavpils			157572	
«Vietējā»	5 Latgales rajoni	5904	5904	353354	59,85

* Daugavpils laikrakstus un to tirāžu asociācija nenorāda, jo Daugavpili iznāk vairākas avīzes. Tabulā minēts kopējais Daugavpils rajona un pilsētas iedzīvotāju skaits, jo «Vietējā nedēļas avīze» te saskata savu auditoriju.

Latgales izdevēju asociācija

Valsts sanitārā inspekcija apkopojusi kontroles rezultātus pārtikas aprites uzņēmumos

Valsts sanitārā inspekcija (VSI) apkopojusi rezultātus pārtikas aprites uzņēmumos. Galvenais rezultāts ir pārtikas produktu ražotāja norādīto uzglabāšanas apstākļu ievērošana objektos, kuru kontrole un uzraudzība ir VSI kompetencē.

Divos mēnešos, veicot kontroles pārtikas tirdzniecības (1245), sabiedriskās ēdināšanas (404) un pārtikas ražošanas uzņēmumos (82) visā Latvijā (pavisam kopā 1731), īpaša uzmanība tika pievērsta:

1) saldējamo un aukstumiecartu esamībai, higiēniskajam stāvoklim un aprīkojumam;

2) ražotāja noteikto pārtikas produktu uzglabāšanas temperatūru un realizācijas laiku ievērošanai, produktu uzglabāšanas noteikumu — saderības — ievērošanai;

3) tika veikti uzņēmumu aukstumiecartu temperatūras mērījumi, VSI veiktie mērījumi salīdzināti ar uzņēmuma aukstumiecartu rādījumiem un atbilstību.

Analizējot biežākos un procentuāli visvairāk konstatētos pārkāpumus, VSI secināja, ka pārtikas ražošanas, tirdzniecības un ēdināšanas uzņēmumos visā valstī eksistē līdzīgas problēmas, kas aktuālas aptuveni 25-30% (433-520) uzņēmumu.

■ Lielākā daļa uzņēmumu (94%) ir nodrošināti ar aukstum-

iekārtām, taču aukstumiecartas joprojām nav aprīkotas ar temperatūras mērīšanas ierīcēm: sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos — 29%, pārtikas tirdzniecības uzņēmumos — 18%, pārtikas ražošanas uzņēmumos — 20%.

■ Uzņēmumu aukstumiecartas nav atbilstoši noregulētas vai ir pārslogotas — 23% (376).

■ Aukstumiecartu higiēniskais stāvoklis neatbilstošs bija tikai 3% uzņēmumu, biežāk — pārtikas tirdzniecības uzņēmumos — 1,6% (28).

■ Netiek ievēroti ražotāja noteiktas produktu uzglabāšanas temperatūras režīms — 30% (496), visvairāk pārtikas tirdzniecības uzņēmumos — 78,7%, kas lielākā daļā gadījumu ir uzņēmumu nepietiekamas paškontroles sistēmas organizēšanas rezultāts.

■ Vēl joprojām aptuveni 10% pārtikas aprites uzņēmumos netiek ievēroti produktu realizācijas termiņi, visbiežāk pārtikas tirdzniecības uzņēmumos — 8% (140).

■ Produktu uzglabāšanas saderība biežāk netiek ievērota pārtikas tirdzniecības uzņēmumos — 4,7% (82).

VSI secināja, ka visvairāk konstatēto pārkāpumu salīdzinoši ar pārējām objektu grupām ir pārtikas tirdzniecības uzņēmumos, proti, problemātiskākais objekts ir mazumtirdzniecība. Biežāk kon-

statētais pārkāpums — netiek ievērots produktu uzglabāšanas temperatūras režīms — 32% (390) uzņēmumos.

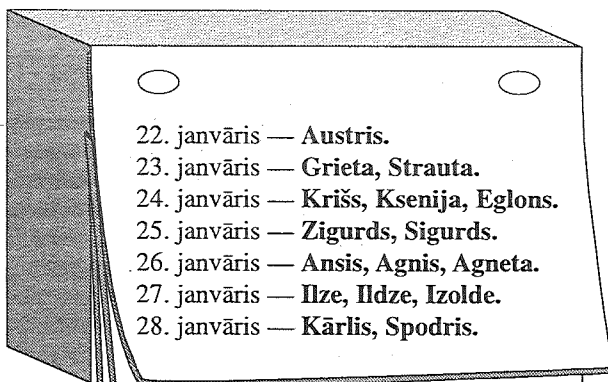
Salīdzinoši mazāk ir konstatēti pārkāpumi ēdināšanas uzņēmumos, un biežāk konstatētais pārkāpums — nav uzstādītas temperatūras kontroles ierīces — 29% (94).

Pārkāpumi pārtikas ražošanas uzņēmumos konstatēti vēl retāk, un tipiskākais — netiek ievērots produktu uzglabāšanas temperatūras režīms — 30% (21) uzņēmumu.

Preiļu rajonā pārbaudes tika veiktas 71 objektā. Visās pārbaudes vietās saldējamo un aukstumiecartu higiēniskais stāvoklis ir apmierinošs. 6 gadījumos atbilstoši pārtikas produktu sortimentam un daudzumam bija nepietiekami saldējamo un aukstumiecartu, 16 uzņēmumos nav uzstādītas nepieciešamās temperatūras kontroles ierīces un netiek ievērots ražotāja noteiktais pārtikas produktu uzglabāšanas temperatūras režīms. 6 gadījumos neatbilst noteikumiem konstatētie aukstumiecartu temperatūras mērījumi un produktu uzglabāšanas saderība, 3 gadījumos netiek ievēroti produktu realizācijas termiņi.

Solvita Ulmane,
VSI Izglītības un ārējo sakaru daļas galvenā speciāliste

PADOMI, APSVEIKUMI

INTERESANTI

Cilvēka mati

Ja cilvēks regulāri apmeklē frizieri, tad dzīves laikā nogrieztu matu garums sasniedz 9-10 metrus.

Elektroniskais kaķis

Japānas kompānija «Omron» radījusi robotu — pūkainu kaķīti. Mikroprocesori un mikroshēmas ļauj tam izturēties kā īstam kaķim. Elektroniskais kaķis nūd, murrā, mostas un aizmieg. Kaķīša radītājs Tošihiro Tašima ir pārliecināts, ka viņa radījums pieradinās cilvēkus pret robotiem attiekties tāpat kā pret dzīvniekiem. Kaķi sauc Tama, tas atsaucas uz savu vārdu un uztver sava saimnieka noskaņojumu. Tas var izrādīt savu apmierinātību, dusmas, antipātības, bailes un pārsteigumu.

Meteorīts, kas vecāks par Sauli

NASA zinātnieku rokās nonākušas reta meteorīta atliekas, kas nokrita Kanādas teritorijā. Tā vecums tiek lēsts par 4,5 miljoniem gadu vairāk nekā Saules sistēmai. Zinātnieki cer atrast aminoskābes, kas ir pamatmateriāls dzīvo organismu uzbūvei, kā arī citus ķīmiskus savienojumus. Tāds atradums ļaus noskaidrot, vai ūdens un citi ķīmiskie dzīvības priekšvēstneši uz Zemes nonāca ar meteorītiem un komētām.

Daudz laimes, mazo gaviļņiek!

LĪVA KOTĀNE apmeklēja bērnudārza «Pasaciņa» 9. jeb sagatavošanas grupu, un 22. janvārī viņai paliks 6 gadi. Līva ir jauka un saprātīga meitene, viņa mācās un stāsta, ka to iemācījusies tieši bērnudārzā. Viņai patīk lelles, bet svētkos labprāt saņemtu lielu un mīkstu lāci. Dzimšanas dienā kopā būs visi mājiņieki, ciemos tiek gaidīta ierodamies arī Līvas krustmāte Liene.

ARTURS IVANĀNS 24. janvārī svinēs 7. dzimšanas dienu. Viņš apmeklēja b/d «Pasaciņa» 8. grupu, jau mācās lasīt un pazīst arī krievu burtus. Viņš ir atraisīts zēns, interesējas par visu, ļoti daudz zina. Arturam vislabāk patīk tehnika, arī savos zīmējumos viņš labprāt attēlo mašīnas, bet dzimšanas dienā gribētu saņemt tetri.

EGIJA PATMALNIECE arī apmeklēja b/d «Pasaciņa» 6. grupu. Egija ir laba dziedātāja un viņai patīk peldēt, tādēļ īpašu prieku sagādā baseina apmeklējumi. Vēl Egija labprāt spēlē klavieres, bet savu 4. dzimšanas dienu sagaidīs 30. janvārī. Egiju dzimšanas dienā sveiks ne tikai tētis un māmiņa, bet arī abas vecmāmiņas — Runču un Nīcgales babas.

KRISTĪNE PLIVDA 30. janvārī svinēs savu 7. dzimšanas dienu. Viņa ir gudra un prātīga meitene, kā nekā, rudenī Kristīne uzsāks skolas gaitas. Audzinātāja Janīna Brakovska stāsta, ka Kristīnei ļoti padodas dziedāšana un dejošana. Vakaros pēc bērnudārza viņa dzied ansambli «Lāsītes» un dejo «namiņa» deju kolektīvā. Kristīne prot izteiksmīgi deklamēt dzejoļus, viņai ļoti patīk zīmēt. Kristīnei ir arī brālītis Jancis, kurš gan vairs nav auklējams, jo pats iet bērnudārzā.

Audz laimīgs, mazais! Levērosim tēvu un tēvutēvu gudrības

Taisijas Nikitinas meitiņa šajā pasaulē ieradās 16. janvārī. Mazulītei dots vārds Viktorija. Meitene ir pirmais bērns preiliešu Taisijas un **Ričarda** ģimenē, kā arī pirmais mazbērns visiem vecvecākiem — Jēvdokijai un Ivanam, Žannai un Genādijam. Abas vecmāmiņas tikai pirms pāris gadiem pārkāpušas 40 gadu sliekšni. Taisija mācās Rēzeknes augstskolā. Nokārtoju eksāmenu sesiju, pēc tam piedzima meitiņa, stāstīja jaunā māmiņa. Pavasarī viņa augstskolu pabeigs.

Preiļu pagasta iedzīvotāju **Na-deždas Petrovas** un **Pāvela Bogdanova** meitiņa piedzima 18. janvārī. Mazulītei ir divas lielākas māsiņas — četrgadīgā Sintija un divgadīgā Sanita. Meiteņu audzināšanā palīdz abas vecmāmiņas Fedosja un Jezufina.

Abas māmiņas teica siltu paldies ārstiem Larisai Bogdanovai, Jurim Kļaviņam, vecmāteim Mārietei Zimelei, Elīcijai Valainei, Lucijai Tropai.

L.Rancāne
M.Rukosjeva foto

Kā kopt rokas un kājas ziemā

Ja roku āda ir sausa un saplaisājusi (ziemā, diemžēl, tā gadās diezgan bieži), var izlīdzināt šādi:

- rokas ietin salvetēs, kuras samērcētas siltā augu eļļā, virsū uzvelk kokvilnas vai vilnas dūrainišus. Pēc stundas vai pusotras dūrainišus un salvetes noņem, bet eļļas paliekas ierīvē ādā. Pēc tam rokas noslauka flancļa salvetē;

- ņem divus ar visu mizu vārtus kartupeļus, sarīvē un samaisa ar divām tējkarotēm gurķu vai citronu sulas. Silto masu biežā slānī liek uz rokām un pārklāj ar celofānu. Pēc 15-20 minūtēm masu noskalo ar ūdeni, bet rokas rūpīgi ieziež ar jebkuru barojošu krēmu.

- Ja stipri nosalušas jūsu kājas, asinsriti var uzlabot vannošana: 1 litrs vārīta ūdens, 2 ēd. karotes priežu pumpuru un 1 ēd. karote etiķa.

Atceros, kā uzvedības normas tika mācītas jau agrā bērnībā, — ka karote jātur labajā rokā, ka tā jātur pareizi, nevis jātur iezmiegtā kulakā. Mācīja konfekšu papirus mest «miskastē» nevis zemē. Vēl mācīja to, ka sēdvietā jāpiedāvā vecākiem cilvēkiem, un to, ka jaunākais vienmēr pirmais sveicina vecāko, vīrietis pirmais sievieti, bet meitene — kungu gados. Mācīja to, ka iela jāpāriet pie zaļās gaismas utt.

Šodien etiķetes ievērošana ir dzīves nepieciešamība, kas palīdz kārtot darba jautājumus, uzlabot attiecības ar līdzcilvēkiem. Un, ja kāds domā, ka viņš, ievērojot etiķeti, pazemo sevi, tad viņš rūgti maldās.

Un šīs vienkāršās lietas, kas zināmas jau kopš bērnības, ir jāskaidro un jāatgādina. Tāpēc arī «Novadniekā» varēsiet lasīt par to, kā jāuzvedas labi audzinātam cilvēkam, ko drīkst darīt un ko nedrīkst darīt, kas ir labi un kas ir slikti, kas ir pareizi un kas nepareizi.

Sāksim ar iepazīšanos

Neviena iepazīšanās nenotiek bez iemesla. Obligāti nav jāiepazīstas ar nejausiem ceļa biedriem vai ar tiem, kuri mums atrodas blakus ēdot maltīti vai dzerot kafijas tasīti. Taču, ja jūtat, ka rodas

simpātijas, droši varat iepazīties.

Ir tiešā, kad katrs pats stādās priekšā, un pastarpinātā — ar starpnieka palīdzību veikta iepazīšanās: Starpnieks lietišķās sarunās un oficiālajos kontaktos iepazīstina sabiedrību ar atnācēju, nosauc viņa vārdu, un jaunpienācējam dara zināmu, kas ir klātesošie.

Lietišķās attiecībās dzimumam un vecumam nav nozīmes, visu nosaka dienesta stāvoklis.

Pieņemot darbā vecāku vīrieti, viņu iepazīstina ar gados jaunu priekšnieku, tāpat pirmo min sievietes vārdu, iepazīstina ar priekšnieku. Pirmās roku sniedz tas, ar kuru jūs tiek iepazīstināts.

«Visu tikumu pirmsākums ir etiķete.»

Konfūcijs

Ja vīrietis tiek iepazīstināts ar dāmu, viņam ir jāpieceļas. (Izņemot vecu vai slimu kungu, ļoti augstu amatpersonu).

Jūs jau nopratāt, ka iepazīstoties jāievēro zināma kārtība.

Vīrietis tiek stādīts priekšā sievietei.

Persona, kas sabiedrībā ieņem zemāku stāvokli, tiek stādīta priekšā personai, kura ieņem augstāku sabiedrības stāvokli.

Jauns cilvēks tiek stādīts gados vecākam.

Vienam cilvēku stāda priekšā sabiedrības grupai.

Ja ļoti jauna sieviete tiek iepazīstināta ar gados stipri vecāku vīrieti vai arī tādū, kurš ieguvus augstu sabiedrisko stāvokli, sievietei tiek stādīta priekšā pirmā.

Iepazīstinot ar precētu pāri, tāpat netiek ņemts vērā priekšnoteikums sievietei — vīrietis, bet gan sieva un vīrs tiek stādīti priekšā pretējai pusei.

Iepazīstinot atkarībā no situācijas jānosauca iepazīstamā ieņemamais amats un uzvārds vai arī, ja iepazīstināšana notiek jauniešu sabiedrībā, vārds un uzvārds.

Turklāt iepazīstinātājam allaž būtu jāpasaka kaut kas raksturīgs par priekšā stādāmo, tad ir vieglāk atrast kopēju sarunas tematu.

Nesniedz roku pāri galdam.

Sasveicinoties nedrīkst sniegt roku nenovērtot cimdu. Sieviete drīkst nenovilkēt cimdu no rokas.

Sasveicinoties vīrietis paceļ galvassegu.

Sasveicinoties nedrīkst ar slapju vai sasvīdušu roku.

Ja kāds sveicina tavu paziņu, tad arī tev jāatbild uz sveicienu pat tad, ja šis cilvēks tev nav pazīstams.

Nākošreiz par telefona sarunām.

**Anīta Muzikante,
krāsu un stila
konsultante**

Rakstā izmantoti materiāli no Vladimira Kincāna grāmatām «Etiķete» un «Lietišķā etiķete un protokols» un Sirkas Lasilas «Jaunā zelta uzvedības grāmata»

Saliek puzzle un saņem miljonu

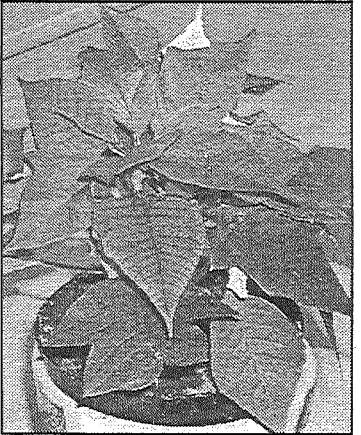
32 gadus vecais bezdarbnieks matemātiķis Aleksšs Selbijs saņēma vienu miljonu sterliņu mārciņu, jo viņš spēja atrisināt rēbusu «Mūžība». Tas sastāv no 209 gabaliņiem, kuru augša un apakša ir vienā krāsā, taču katram ir dažāda leņķa septiņas līdz vienpadsmit malas. Tā radītājs uzskatīja, ka pužļa salikšanai būs nepieciešami

vismaz 3 gadi. Tomēr Aleksšs Selbijs, piepalīdzot Kembridžas universitātes pētniekam Oliveram Riordanam un ņemot palīgā datoru, to paveica gada laikā. Laimīgais matemātiķis atzīst, ka uzdevums bijis grūts, jo vairākkārt viņš nonācis strupceļā. Tomēr, uzlabojot datorprogrammu, viņš spēja to paveikt.

UZZIŅAS, IZKLAIDE

Vai dāvana ziedēs arī nākamajos Ziemassvētkos?

Kad Ziemassvētkos saņemtas dāvanas apēstas, ielikas aiz sekcijas stikla vai skapī, uzvilktas vai izsmaržotas, vēl paliek viena, kura saņēmējam ar domīgu seju liek staigāt no vienas palodzes pie otras. Un meklēt labāko vietu skaistajai Ziemassvētku zvaigznei — puansetijai vai eiforbijai. Daudzi pieturas pie uzskata, ka šī puķe mājas apstākļos dzīvo tikai vienu sezonu. Ka no Meksikas nākušajai skaistulei neprotam izdabāt, un reiz uzziēdēt to vairs nav iespējams. Taču ir cilvēki, kuru pacietību puķe atalgo, tā pie viņiem aug daudzus gadus un bagātīgi zied. Kaut gan runāt par ziedēšanu nebūtu īsti pareizi. Puķes sarkanās, zvaigznes stariem līdzīgi izvietotās iekrāsotās lapas tikai ieskauj īsto ziedīņu no visām pusēm. Puansetija var būt ar dažādu krāsu lapām: sarkanām, persiku, krēmkrāsas, baltām.

Puansetijas jānovieto gaišā vietā. Optimālā temperatūra — 16-20 grādi. Patik trūdvielām bagāta, viegla augsne. Regulāri jālaista, tomēr nedrīkst saliet par daudz. Derīgi reizēm aprasināt. Sarkanās lapas turēsies 2-3 mēnešus (ņemot vērā, ka vismaz 2-3 nedēļas tās jau bija līdz nonākušai veikalā). Pēc tam lapas kļūst zaļas. Vasarā no tiešiem saules stariem puķe jāpasargā. Ieteicams to pārstādīt lielākā podā. Puķe jāmēslo. Noder «Vito» vai «Kemira» mēslojums. Kad puķi gatavo uzziēdēšanai, mēslošanu pārtrauc. Pirms ziedēšanas puķei vajadzīgs miera periods. Kādu laiku to patur tādā režīmā, ka gaismā puķe atrodas tikai 10 stundām, bet pārējo laiku — tumsā. Puķi var noņemt, tai uzliekot papīra tūtu. Kad lapiņas sāk iekrāsoties sarkanas, noēnošanu pārtrauc.

Lai puķe veidotu krūmā, tā

jāapgriež. Var nogriezt līdz pusei, vai par trešdaļu. Atliek cerēt, ka aizvadītajos Ziemassvētkos saņemtā dāvana ar skaistām krāsām jūs priecēs arī nākošajos.

Hiacinte — mīlestības puķe

Tālrēdzīgākie jau noskata dāvanas Valentīna dienai. Kaut gan podiņš ar smaržojošu hiacinti vienlīdz labi der kā dāvana mīļotam cilvēkam gan gadu mijā, gan Valentīna dienā, gan visos citos svētkos. Saņemot ziedošu hiacinti, atliek par to priecāties un kārtīgi laistīt. Kad puķe pārzied, laistīt vajag minimāli. Jāgaida, kamēr nokaltīs tās lapas. Pēc tam sipolu izstāda dārzā. Ja tas būs pavasarī, iespējams, ka hiacinte izdzīs asnus un pat no jauna uzziēdēs. Bet dažreiz tā izvēlas atpūtu un no jauna saules gaismu ierauga tikai nākamajā pavasarī, iepriecinot kopēju arī ar jaunu ziedu.

Hiacinti var nopirkt arī pumpurā. Atkarībā no temperatūras pumpurs pēc pāris dienām uzziēdēs. Paturot vēsākā vietā, dāvināšanas prieku var aiztaupīt uz pāris nedēļām.

Hiacintes bagātīgi jālaista. Tās jāpiesien pie mietiņa vai arī jāpārstāda lielākā podiņā. Ja ir zīma un zemi nevar dabūt, tad hiacinti var pārvietot uz podu, kurā to balsta smiltis, akmentiņi, oļi.

L.Rancāne

notiek ar kapiem saistītajā biznesā? Cik privāts, ienesīgs un korekts tas ir?

Administratīvais process pret ierēdņu patvaļu

Nav tašnība, ka ierēdņim neko nevar padarīt, jo viņam vienalga piederēs pēdējais vārds. Jau piecus gadus spēkā ir Ministru kabineta apstiprinātie Administratīvo aktu procesa noteikumi, kas jāievēro visiem ierēdņiem un arī amatpersonām, kas nav ierēdņi, gan valsts, gan pašvaldības iestādēs Latvijā.

Ziemas prieki kalnos

Latvijā kalnu slēpošana ir viena no populārākajām masu sporta aktivitātēm. Tas ir paradoksāli divu iemeslu dēļ: pirmkārt, mūsu visai līdzenajā zemītē nav nekādu daudz maz ievērojamu kalnu, pat ne pakalni; otkārt, Latvijas ģeogrāfiskais izvietojums ir vienkārši katastrofāls ziemas sporta cīnītājiem.

«Zilīte» un «Ezis» janvārī

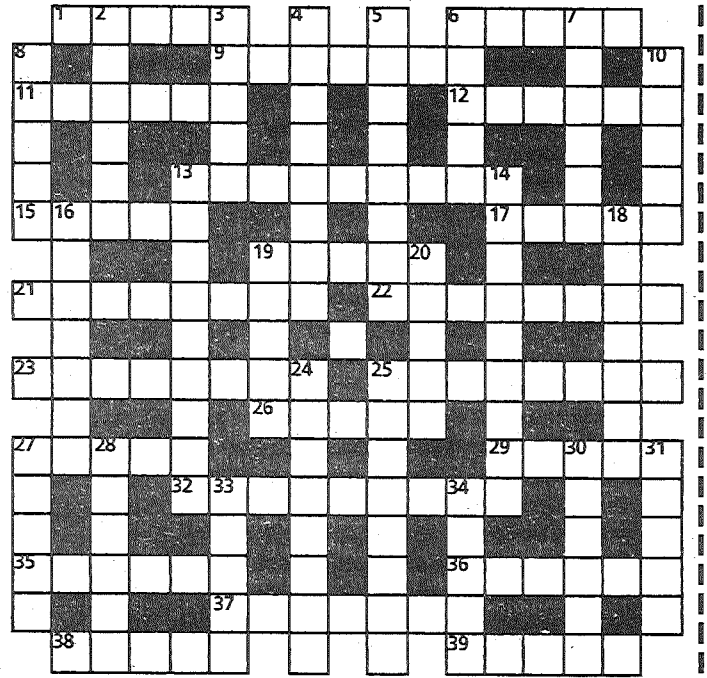
«Zilīte», atgādināms, kopš pērnā gada nogales, saglabājot agrāko nosaukumu, tagad ir ŽURNĀLS BĒRNIEM PAR DABU. Janvāra numurā Ilmārs Tīrmanis aprakstījis gandrīz neticamu atgādājumu ar zivju dzenīti. Mihails Puppiņš, Daugavpils zoodārza vadītājs, atklājis cilvēku pieradinātas žurciņas izjūtas. Guntis Eniņš rāda fantastiskus leduskritumus Gaujas nacionālajā parkā. Ingmārs Līdaka no Rīgas zoodārza ziņo par zemeslodes otras puses dzīvniekiem, kuriem tagad ir vasara. Dabas fotogrāfs Andris Eglītis atvedis sniega leopardu no Helsinku zoodārza. Bet māksliniece Irēna Lūse māca bērniem izgatavot šī lielā kalna kaķa seju.

Bet žurnālā maziem bērniem «Ezis» fotogrāfs Andris Eglītis publicē dabas rakstu fotogrāfijas, kurās bērniem jāatšķir purva bruņurupuča bruņas no klaburčūskas pavēderes, zirgskābene no mākoņa saulrietā, leduspuķes logā no aizsaluša strautiņa utt. Turpinot dabas tēmu, «Ezi» atrodama arī «Kukaiņu kalendāra» pirmā lappusīte, kurā aprakstītas bites un teika par skudrām. Bērniem, kas apmeklē bērnu dārzu un patīk kolektīva jautrība, īsti pa prātam būs žurnāla jaunā nodaļa «Pagalma blēņas» un, protams, konkursa «Notikums bērnu dārzā» labākie zīmējumi un stāstiņi. Tiksimies atkal februārī!

Krustvārdu mīkla

Horizontāli: 1. Īpašas formas tērauda paliktis metāla kalšanai. 6. Pagasta centrs Valkas rajonā. 9. Zirgu skriešanas sacensības noteiktās distancēs (disk.). 11. Apsūbējums uz vara, bronzas vai misiņa priekšmetiem. 12. Mugurkaulnieku pāra izvadorgāni. 13. Aizsprotojumi no dažādiem priekšmetiem ielu ciņām. 15. Priekšsmets tīklu lāpīšanai. 17. Gliemežvāki, ko Āfrikā agrāk izmantoja par maksāšanas līdzekli. 19. Priekšlaicīgas. 21. Zemākā apakšvirsnieka dienesta pakāpe dažās armijās. 22. Strīpains. 23. Ierīces ritošā sastāva pārvadīšanai no viena sliežu ceļa uz otru. 25. Stiegru kopums dzelzsbetonā. 26. Sakrāli. 27. Nemierīgi šurpu turpu skraidīt. 29. Nespēcīgas, vārgas. 32. Daiļava. 35. Metāla plāksnītes, kas aizvieto monētas. 36. Blīva saistaudu veidošanās kādā orgānā, kur tie aizņem specifisko audu vietu. 37. Vijīgi, atspērīgi. 38. Hazāru kaganāta galvaspilsēta 8.-10. gs. 39. Augļu dzērieni.

Vertikāli: 2. Indīņu tautība Meksikā. 3. Riķis adīšanai. 4. Naftas smago produktu pārstrādes process. 5. Uz valsts kasi attiecīgas. 6. Latviešu fotomākslinieks (dz. 1933. g.). 7. Starķu dzimtas putns Āfrikā, DA Āzijā. 8. Svētais vērsis senajiem ēģiptiešiem. 10. Jūrmalas pilsētas daļa. 13. Mākslinieks, kurš attēlo kaujas ainas. 14. Sieviete ar pilnīgi nodzītiem matiem. 16. Tehniskas ierīces, kas sastāv no vairākiem elementiem. 17. Kūrtorņpilsēta Jaunzēlandē, Ziemeļsalā. 19. Bezdzīves. 20. Zodiaka zvaigznājs. 24. Dod labdienas. 25. Pamestas. 27. Atkārtoti, ar šiem starplaikiem. 28. Sist. 30. Noskaņojums, garastāvoklis, pašsajūta. 31. Sporaugi. 33. Neapģērbta. 34. Udenstīlaines daļa, kas iesaistīta krastā.

Sastādīja D.Strole (Liepājā)

Atbildes

Kā vērtējat ģimenes ārstu modeli medicīnas aprūpē?

Marija Zusāne no Preiļiem:

— Esmu apmierināta. Mana ģimenes ārste ir Ļubova Kirsanova, apmeklēju privātpolikliniku «Lāzers». Ar nosūtījumiem problēmu nav bijis; veikt kardiogrammu un nodot asins analīzes varu turpat poliklinikā.

Pēteris Godļevskis no Stabulnieku pagasta:

— Man ne visai patīk jaunā sistēma, visur vajag nosūtījumu. Mans ģimenes ārsts strādā Galēnos, bet pie speciālistiem ir jābrauc uz Preiļiem. Agrāk brīvāk varēja tikt pie ārstiem, iepriekš pierakstījies un ej. Tagad vispirms jābrauc pie ģimenes ārsta pēc nosūtījuma, pēc tam vēlreiz — pie speciālista. Es jau to sistēmu tik labi nezīnu, atbraucu pie acu ārsta, bet tur bez nosūtījuma nevar tikt. Jābrauc, jātērē laiks, arī naučīgas žēl — maizes kukulis iznāk.

Nadežda Gvozdeva no Riebiņu pagasta:

— Pie ārstiem ejam diezgan reti, taču mani ģimenes ārstu sistēma tomēr īsti neapmierina. Cilvēkiem no tā ir tikai vairāk neērtību. Piemēram, ģimenes ārsts pieņem no rīta, bet ginekologs vai acu ārsts — pēcpusdienā. Pilsētnieki varbūt to tā neizjūt, bet lauciniekiem tas ir neizdevīgi, jātērē ilgs laiks, dažreiz jābrauc pat vairākas reizes.

Jānis Repše no Aglonas pagasta:

— Es esmu apmierināts, man pret jauno kārtību nekādu pretenziju nav. Lai gan dzīvoju Aglonas pagastā, un pie ārstiem braucu vidēji mēnesī reizi, nekādas neērtības neizjūtu. Nosūtījums pie speciālista man nekad nav atteikts.

Veneranda Sausiņa no Preiļiem:

— Man ir grūti atbildēt uz šo jautājumu, jo arī pati strādāju medicīnā. Domāju, ka neklūdišos, ja teikšu, ka cilvēkam tagad pie ārsta nokļūt ir sarežģītāk. Ja cilvēks dzīvo pagastā, viņam vispirms jābrauc pie sava ģimenes ārsta uz pagastu, bet pēc tam uz Preiļiem nodot analīzes vai veikt rentģenuzņēmumu. Daudz slimo tieši gados vecāki ļaudis, kas reformās neorientējas un īsti tās neizprot, nereti atbrauc uz pilsētu, bet nosūtījuma līdzī nav.

G.Kraukle
Foto M.Rukosjuvs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS

A/s «Latvijas Gāze» rīko lietotā autotransporta izsoli ar augšupejošu soli.
Izsolē nodotā kustamā manta.
A/s «Latvijas Gāze» un SIA «Latvijas propāna gāze» īpašums.
Izsoles vieta un laiks:
2001. gada 29. janvāris plkst. 13.00 a/s «Latvijas Gāze» telpās Rīgā, Vagonu ielā 20.
A/s «Latvijas Gāze» autotransportu var apskatīt 26. janvārī no plkst. 9.00 līdz 16.00 Vagonu ielā 20, kā arī izsoles dienā.
SIA «Latvijas propāna gāze» autotransportu var apskatīt 2001. gada 26. janvārī Bolderājā, Zilā ielā 20.
Informācija un reģistrācija izsolei — Rīgā, Vagonu ielā 20, 309. kabinetā, tālr. 7041618, 7369940.
Automašīnas markas — RAF, GAZ, ZIL, MAZ.
Autotransporta realizējamā cena no Ls 72 līdz Ls 800.

Pastāvīgi iepērk zāgbaļķus:

egles (6,7 m — Ls 23; 3,4 m — Ls 20),
priedes (Ls 15-17),
lapu koku (Ls 8).

Tālr. 9403537, 1-5381120.

Dziedniece Valentīna Kuļešova palīdzēs jums atbrīvoties no dažādām slimībām, kā arī palīdzēs atrisināt ģimenes, liekā svara un alkohola problēmas; veiks darbu ar fotogrāfiju; darbu ar mājlopiem; kodēs uz veiksmi; biznesa problēmas.
Pieņems 26. janvārī Preiļos, Raiņa bulvārī 24 (3. stāvā) no plkst. 10.00 līdz 12.00. Izziņas pa tālr. 1-4121744, 9463493, Cēsis.

Liela izvēle! MĒBELES pēc pasūtījuma!

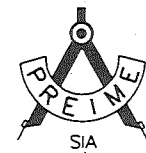
Virtuves, guļamistabas garnitūras, sekcijas, mīkstās mēbeles un daudzas citas.
Ražotas Polijā un Vācijā.
Garantija. Piegāde bez maksas.
Tālr. 9443267.

Firma «Ratta» pērk un pārdod privatizācijas un zemes kompensācijas sertifikātus.
Preiļos, A.Paulāna 3a, tālr. 22202, Līvānos, Rīgas 45/45, tālr. 42892.

Pārdod MEŽU (6 ha).

Tālr. 32208.

Cienījamie klienti!

Darbību uzsākusi licencēta mērniecības firma «PREIME». Mēs piedāvājam šādus pakalpojumus:

- zemes īpašumu uzmērīšana un ierādīšana gan pilsētās, gan pagastos;
- zemes robežu plānu izgatavošana;
- ja jūs pērkat vai pārdodat zemes īpašumu, mēs veiksime kadastrālo uzmērīšanu;
- palīdzēsim zemes un ēku īpašumu reģistrēt Zemesgrāmatā;
- topogrāfiskā uzmērīšana atbilstoši būvnormatīvu prasībām;
- inženierģeodēziskie darbi — apakšzemes komunikāciju uzmērīšana; zemes darbu apjomu noteikšana; trašu nosprausšana; agregātu līmetņošana u. c.;
- īpašumu pirkšana un pārdošana.

Darbus veicam ātri un kvalitatīvi.

Adrese: Preiļi, Daugavpils iela 31, tel. 22090, mob. tel. 6555753.
Mēs strādājam darba dienās no 8.30 līdz 17.30.

Zemnieku saimniecības «VIESULI» lopu kautuve (atļauja nr. 5698-03) iepērk jaunlopus un liellopus dzīvsvārā.
Govis — 0,48 Ls/kg, bulļus — 0,55 Ls/kg, teles — 0,50 Ls/kg.
Formē subsidijas. Samaksa tūlītēja.
Uzziņas pa telefonu: 1-9625462.

Iepērkam gaļu: liellopu, jaunlopu, aitas, zirgu un cūkgaļu.
Tālr. 21778, 23887, 55625, 9183601.

Z/s «Āres» par tirgus cenām iepērk jaunlopus, liellopus, aitas un zirgus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 55658.

Iepērk visa veida mājlopus gaļai.
Tālr. 24431.

Z/s «Zemniekdēls» par visaugstākajām cenām iepērk jaunlopus, liellopus, piena teļus, aitas un zirgus.
Samaksa tūlītēja. Transportis mūsu.
Tālr. 22380 pēc 18, mob. tel. 9435459.

Pērk lapu koku cirsma.

Mob. tel. 9490435.

Pārdod

Mazda-626, 1986. g., dīzēlis, 1250 \$, Subaru Legacy 4x4, 1990. g., 2450 \$, Fiat Tipo, 1988. g., 1300 \$.
Tālr. 6592786;
Renault Megane 1,4 cm³, 1997. g., signalizācija, 5000 \$.
Tālr. 21585, 9443577;
jaunu horizontālo lentzāģi. Tālr. 6550502;
bisi TOZ-34 P, karabīni CM-2 ar optiku, pistoli «Bravning». Tālr. 22632;
dīzeļdegvielu. Tālr. 9787553.

Pērk

GAZ-21-24-53, M-412 dzinējus jebkādā stāvoklī.
Tālr. 9617260;
GAZ-53 B. Tālr. 22380, 9361600.

Izīre

telpas Preiļos. Tālr. 44490.

Meklē darbu

gāzes elektrometinātājs, virpotājs. Tālr. 24690.

Iepērkam mājlopus kaušanai.

Tālr. 32279.

SIA «Ranko» par augstām cenām iepērk mājlopus.

Noformē subsidijas. Samaksa uz vietas.
Tālr. 42807, 46384, 44179, 9161121.

Z/s «Vidsētas» iepērk jaunlopus, liellopus, aitas.

Samaksa uz vietas.
Tālr. 55645, 55796, 55649, 1-6563019.

Iepērkam dzīvsvārā govus, jaunlopus, piena teļus, aitas un cūkgaļu.

Samaksa uz vietas.
Tālr. 23621, 24414.

Par augstām cenām izbraucam un iepērkam govus, bulļus, teles, cūkas un aitas dzīvsvārā.

Samaksa uz vietas. Noformējam subsidijas.
Tālr. 54 53480, 54 34420, 9629167 visu diennakti

Iepērkam teles, bulļus, govus, piena teļus, aitas un zirgus.

Cenas augstas.
Tālr. 54621.

SIA «Piebalgas tekstils» vilnas maiņas punkts rīko izbraukumu: 23. janvārī 8.30 Sīļukalnā, 9.00, Galēnos, 10.00 Stabulniekos, 10.30 Polkoronā, 11.00 Smelteros, 12.00 Priekuljos, 13.00 Līčos, 14.00 Pieniņos, 15.00 Silajānos. 24. janvārī 8.00 Aglonā, 12.00 Jaunaglonā, 13.00 Aizkalnē, 14.00 Sutros, 15.00 Rožupē, 15.30 Vanagos.

C vitamīna meklējumos

Mediķi bieži uzsver C vitamīna nozīmi mūsu uzturā, it īpaši ziemā. C vitamīns neuzkrājas organismā ilgākam laikam, tā rezerves regulāri jāatjauno.

Vai est kādreiz mēģinājuši aprēķināt savu faktisko C vitamīna patēriņu? Tā ieteicamā dienas deva ir 60 miligrami. Produkti, kas bagāti ar C vitamīnu, ir:

Paprika.....	(150-250 mg/100 g)
Pētersīļi.....	(100-150 mg/100 g)
Dilles.....	(ap 100 mg/100 g)
Kivi.....	(250-380 mg/100 g)
Kaltēti mežrozīšu augļi.....	(ap 1000 mg/100 g)
Upenes (līdz 400 mg/100 g, labi saglabājas arī kaltētās ogās un ievarijumos)	
Smiltērķšķu augļi.....	(ap 200 mg/100 g)
Ziedkāposti.....	(ap 70 mg/100 g)
Sarkanie galviņkāposti.....	(ap 60 mg/100 g)
Baltie galviņkāposti.....	(ap 40 mg/100 g)
Apelsīni.....	(40-50 mg/100 g)
Mandarīni.....	(ap 40 mg/100 g)

Pilnmēness iedarbojas uz interneta lietotājiem

Kompānija «British Telecom» speciālistu pētījumi noskaidrojuši divainu faktu — viņi apgalvo, ka interneta lietotāju aktivitāte krasi pieaugot pilnmēness laikā.

Pētīmeki jau sen konstatējuši, ka interneta lietotāju aktivitātes grafiks ir ciklisks ar saviem kāpuma un krituma periodiem, taču speciālistus ļoti ieinteresējis tieši tas, ka šie cikli ilgst 29 dienas, sakrīt ar Mēness fāzēm, turklāt aktivitātes maksimums tiek fiksēts tieši pilnmēness laikā.

Speciālisti vēl nav pilnīgi pārliecinājušies, ka ciklu sakrītībai nav gadījuma raksturs. «Mēs cenšamies sistematizēt iegūtos datus, un patlaban viss liecina, ka Mēness augošajā fāzē cilvēki biežāk lieto internetu, bet Mēness dilstošajā fāzē viņu aktivitāte, gluži otrādi, mazinās,» sacīja kāds «British Telecom» speciālists.